

Zdravíme H. JELINKA,
New York

50 centů

TELEFONY:
(708) 749-1891
(708) 749-1898

6426 WEST
CERMAK ROAD
BERWYN, IL.
60402

DENNÍ HLASATEL

SECOND CLASS
POSTAGE PAID AT
BERWYN, ILLINOIS

(USPS 092670)

THE OLDEST CZECHOSLOVAK DAILY NEWSPAPER IN THE FREE WORLD

VOL. XCVIV

Established 1891

ČTVRTEK 10. KVĚTNA 1990 - Čís. 35

Czechoslovak Daily Herald

THURSDAY, MAY 10, 1990

Setkání s Dr. Borisem Uhrem

vzdělavatelem
Československé obce sokolské

Americká obec sokolská a župa střední ASO pořádá přátelské setkání s Dr. Borisem Uhrem, na recepci v Sokole Brookfield, 3907 So. Prairie Ave. Brookfield IL. v sobotu 12. května 1990 v 7.30 večer. Vstup je volný a zájemci o účast se musí přihlásit na tel. 708-795-6671. Bude připraveno malé pohoštění.

Dr. Boris Uher je zde na návštěvě ve Spojených státech. Zúčastnil se již XV. Konvence Americké obce sokolské ve Fort Worth, TX, navštívil New York, Cleveland a ukončil svoji návštěvu u nás v Chicagu.

Brat Dr. Boris Uher byl před-
Pokračování na str. 7

Sovětské autority otevřeli na jeden den hranici, která po desítky let rozděljuje Moldavii mezi Sovětský svaz a Rumunsko. Rumuni překročili hranici aby se setkali se sovětskými Moldávci.

Hanba padá na hlavy soudců

Ms. Jedličková - RFE

Letos poprvé 13 let po jeho smrti, lze v Československu uctít památku Jana Patočky, jak se sluší a patří. Jistě tak učinili a učiní jeho nejbližší přátelé a žáci, kteří z jeho podnětu a spolu s ním založili Chartu 77, kteří mu stáli po boku, když ústřední ideu své pozdní filosofie, onu solidaritu otřesených, učinil skutkem a kteří byli posléze svědky jeho smrti.

Dnes, kdy se založení Charty jeví jako jeden z nejvýznamnějších okamžiků našich moderních dějin, je však třeba připomenout i to, co nesmí upadnout v zapomenutí. Hanebnost, které se vůči prvnímu mluvčímu Charty bezúhonnému muži a vědci, dopustil komunistický režim. Nemám tím na mysli pouze několikahodinové policejní výslechy, kterým byl chorý Jan Patočka podrobován. Ale celou onu pomluvačnou kampaň proti signatářům Charty, která -pokud jde o Jana Patočku- vyvrcholila seancí před mikrofonem pražského rozhlasu roku 1977. Ti, kteří se tu sešli, aby, jak se vyjádřili, ztrhli

Pokračování na str. 2

Slovenský film

Kalínová - RFE

Čierne dni a nežná revolúcia, to sú tituly dvoch filmových dokumentov, uvedených v bratislavskom kine Tatra. Otvorili slávnostne Dni českého a slovenského filmu. Začali sa krátkym úvodným prejavom donedávna umlčovaného slovenského režiséra Eduarda Grečnera, ktorý je dnes čelným predstaviteľom slovenského filmového zväzu, hlavného organizátora tohoto podujatia.

Eduard Grečner vysvetlil, že na týchto prvých filmových sviatkoch v slobodnom štáte sa dostanú k slovu aj cenzúrované filmy z posledných dvoch 10-ročí, ktoré držali ako zločincov pod zámkom. Schovávali ich v trezoroch. Vlastne zložili týmto filmom poklonu - prisúdili im moc ohroziť spoločnosť. A hneď za tým, po obligátnom predstavovaní tvorcov niektorých zo súťažných snímkov sa na plátne objavil film

Pokračování na str. 4

Západní dárcové odsuzují skandál pomoci Etiopii Dodáváním potravin

John Metzler

United Nations - Protože se již rýsují náznaky nového hladomoru a smrt hladem hrozí pěti milionům Habešanů (Etiopanů), skupina západních států - dárců vedených Kanadou vyzvala partnery civilní války, již dlouho trvající, aby přestali bojovat a udělali cestu humanitárním snahám podpory. Mezinárodní experti se obávají, že smrtí hladem hrozí podle odhadu, asi 4.5 milionům lidí v etiopských provinciích Wallo, Tigre a Erithrea a žádali, aby byl znovu nyní zavřený přístav Massawa na Rudém moři otevřen, čímž by se usnadnilo dodávky potravin od Společnosti národů a Červeného kříže.

Podle kanadského ministra pro vnější záležitosti Monique Landry, "Ačkoliv země rezervovaly potřebnou pomoc v potravinách, aby odvrátily hladomor, tyto potraviny není možno hladovějším dodat. . . přístup k nim je blokován politickými cíly stran zúčastněných v civilní

Pokračování na str. 4

Madarské volby

J. Sevecka R. F. E.

Takmer osem miliónov Mada-rov malo možnosť po prvý raz po štyridsiatich rokoch slobodne vo- lit. Volebné miestnosti boli od- hliadnuc od niekoľkých výnimiek otvorené od šiestej hodiny ráno až do osemnástej hodiny. Rozdele- nie mandátov do 386-členného Národného zhromaždenia sa us-

kutočnilo podľa zmiešaného sys- tému väčšinového a pomerného zastúpenia. O poslanecké kreslá sa uchádzalo vyše 1600 kandidá- tov z 27 politických zoskupení a strán, ktorí k víťazstvu potrebo- vali absolútnu väčšinu hlasov. V doplnkových voľbách na budúci mesiac bude kandidátom stačiť

Pokračování na str. 5.

Patočkovi masku, nebyli ledajací žurnalisté, ale přední marxističtí učenci, ozdobení stranicko akademickými podstami **Jakub Netopilý, Zdeněk Javůrek, Václav Ráb a Milan Matouš**. A to, co předvedli lidem doma a tehdy už velmi pozorné světové veřejnosti, bylo vskutku příkladné představení. V civilizované středoevropské zemi se starou duchovní tradicí posoudili a odsoudili životní dílo originálního českého a evropského myslitele, jako kriminální čin. Patočkovi bylo kladeno za vinu - zůstaneme-li při věci, a ušetříme-li si obvyklou sprostou frazeologii, že byl odjakživa buržoazní filosof. Toto označení neznamenal ovšem v slovníku oněch režimních profesorů, kandidátů věd a děkanů, přívržence jistého světového názoru, ale nemarxistu, se všemi důsledky, které z tohoto označení pro dotyčného vědce plynou. Dosvědčili mu sice, že se ke svým názorům vždycky otevřeně hlásil, ale nenahlíželi na to jako na jeho mravní přednost, pouze jako dostatečný důvod k tomu, aby byl po únoru vyhozen z filosofické fakulty

Dále museli soudruzi vytknout Patočkovi, že nebyl schopen nahlédnout objektivní zákonitost tohoto rozhodnutí, že se choval nevděčně a neocnil, co mu socialistická společnost přece jen umožnila, napsat velkou práci o Komenském, studii o Aristotelovi a skutečnost, že i odborné časopisy mu otiskovaly některé jeho kratší články a recenze. Ani cena Akademie, která mu byla udělena, a zde se rozhořčeně nepochopení Patočkových soudců proměnilo v upřímný úžas, mu nezabránila v tom, aby při nejbližší příležitosti nekritizoval byrokratické poměry a nevyslovil svůj odpor k ideologické autoritě.

Setká-li se v totalitním režimu lidská a myslitelská nezávislost se servilním občanským praktikem, nemůže být výsledek jiný. Kuriozní ovšem je, jestliže filosofové z povolání prezentují jako přečin proti pracujícímu lidu skutečnost, že obžalovaný, o kterém je řeč, je navíc stoupencem fenomenologie, aniž by neškolenému pracujícímu lidu, na který se obraceli vysvětlili, že fenomenologie je prostě nauka o jevech, která patří k metodologii každé filosofie, od antiky po Kanta, že byla rozvinuta Marxovým učitelem Hegelem a že Marx sám, na kterého přísahají, této metodiky vydatně používal, zajímá se právě o oblast konkrétních jevů víc, než o abstraktní teorii. Tak daleko ovšem soudruzi akademici, kterým šlo o provedení splnění usnesení, jak se říkalo nešli, a nemohli jít. Kdyby býval měl Jan Patočka ve státě, který tak rád udílel zbývajícím kapitalistickému světu lekce v mravnosti, alespoň právo táborového řečníka s K. und K. Císařské monarchie, mohl by býval na veřejně vznesené obvinění veřejně odpovědět a mohl tak teoreticky učinit těmito slovy: Filosofové se nikdy nevzpěchovali být měřeni měrou obyčejného života. Ale co se přitom získá? Nic takového, co by se nevědělo předtím. Filosofové jsou však doopravdy ti, kdo dokáží proměňovat náš život, dát nám něco takového, o čem jsme dosud netušili že je to, a že co se nám zdálo zbytečné a fantastické, je pravdoucí pravda.

Své stanovisko formuloval Jan Patočka v několika člancích a statích, které vyšly posmrtně a které jsou díky samizdatu a zahraničním publikacím známy. Často se v nich objevuje Sokratovo jméno. Ačkoliv tak výslovně neučinil, býval by mohl právě uprostřed vzpomínané kampaně parafrázovat i slova starověkého filosofa, jak se nám dochovala v Platónově obraně. Poukázat na to, že skutky, pro něž je žalován, souzen a odsuzován by si spíš zasluhovaly chválu. Povinnosti muže je totiž setrvat na svém přesvědčení a podstupovat, jak stojí u Platóna doslova nebezpečí, neuvažuje ani o smrti, ani o ničem jiném.

Jan Patočka dal ve smyslu onoho slavného textu, příklad mládeži i všem příslušníkům obce. Léta, která od té doby uplynula, potvrdila účinnost tohoto příkladu, a ve Václavu Havlovi našel svého pokračovatele. Hanba padá na hlavu jeho soudců, oněch mužů, kteří uvažovali o všem jiném, než právě o ní.

Zavěšený řetězový most a maďarský parlament okrášlují Dunaj protékající Budapeští. Po 2000 milích cesty se tato největší evropská řeka postupně zpomaluje při vlivání do Černého moře.

Zprávy ZE SVĚTA

VÝCHODNÍ NĚMECKO - Berlín

V neděli 6. května probíhaly ve východním Německu volby do místních samospráv. Nejvíce míst v těchto samosprávách získala konzervativní křesťansko-demokratická strana ministerského předsedy Lothara de Maiziera; druhý nejvyšší počet míst získali doleva se naklánějící strana sociálně-demokratická. Starostou druhého největšího východoněmeckého města Lipska byl zvolen člen městské správy Hanoveru v západním Německu Heinrich Lehmann-Grube, který má občanství obou německých států. Sociální demokraté získali většinu ve východním Berlíně a v Lipsku.

EL SALVADOR - San Salvador

Nejvyšší salvadorský soud a činitelé ministerstva spravedlnosti ohlásili ztrátu několika klíčových průkazných článků, jež by pomohly usvědčit plukovníka Guillerma Benavidesa z vraždy šesti jezuitských kněží a dvou žen. Soudní úředníci uvedli, že nejméně čtyři vojáci s možnými důkazy byli posláni na studii do zahraničí a nemohou tedy svědčit. Další dva přední svědci se nedostavili k soudu, jak bylo od nich požadováno. Ztratil se například deník Benavidesa. Skupina demokratů v domě reprezentantů, která sleduje postup vyšetřování, viní z toho pomalý postup soudce Ricarda Zamory.

MEXIKO - Mexiko City

Do Mexika zavítal na svoji druhou návštěvu papež Jan Pavel II. Zdrží se v Mexiku 8 dní a navštíví 10 měst. V neděli 6. května se podílel na osobní recepci pořádané prezidentem Carlosem Salinasem Gortarim. V krátkém projevu po přiletu papež vyzval katolíky, aby vzali na sebe větší odpovědnost za budování daleko spravedlivější společnosti. Jeho návštěva dává naději, že budou obnoveny diplomatické styky Vatikánu s Mexikem. Svätý otec ve svých projevech se bude zabývat problémy zahraničního dluhu, dělnických práv a kontroly porodnosti. Při letu do Mexika sdělil papež reportérům, že tento rok nenavštíví Kubu. Dále vyzýval baltické republiky - Litvu, Estonsko a Lotyšsko - k vyjednávání s Moskvou, ale k vyjednávání o pravdu účinnému.

JIHOAFRICKÁ REPUBLIKA - Soweto

Vůdce Afrického národního kongresu Nelson Mandela prohlásil v neděli 6. května, že vyjednávání mezi bělochy a černochoy nemůže uspět, dokud jihoafrická vláda neupustí od setrvávání na zajištění speciálních privilegií a ochrany pro bělošské obyvatelstvo. Mandela dále řekl, že se chce setkat s prezidentem F. W. de Klerkem dříve než obě strany povedou další jednání a že na něho bude naléhat, aby upustil od nápadu, aby běloši měli nějaká mimořádná práva.

							
Czechoslovak Daily Herald							
Established 1891 The Denní Hlasatel							
6426 W. Cermak Rd., Berwyn, Ill. 60402							
Tel.: (708) 749-1891 and 749-1898							
Second class postage paid at Berwyn, Ill.							
Published Tuesdays,			Thursdays and Sundays, except holidays				
SUBSCRIPTION PRICES (Ceny předplatného):							
		KANADA: in U.S. dollars					
		DAILY					
DAILY and SUNDAYS (Denní a nedělní)		and SUNDAYS (Denní a nedělní)		SUNDAY ONLY (nedělní pouze)			
3 months 22.00 dol.		3 months 28.00 dol.		14.00			
6 months 40.00 dol.		6 months 50.00 dol.		25.00			
12 months 78.00 dol.		12 months 95.00 dol.		45.00			
SUNDAYS ONLY (nedělní pouze)							
3 months 12.00 dol.							
6 months 22.00 dol.							
12 months 40.00 dol.							
Denní a Nedělní Hlasatel je otevřenou tribunou pro všechny čtenáře, bez rozdílu politické či spolkové příslušnosti a náboženského vyznání. Upozorňujeme, že redakce se nemusí vždycky s uveřejněnými články ztotožňovat. Redakce si vyhrazuje právo zkracovat zaslané články. Zaslané rukopisy se nevracejí. Za změnu adresy účtujeme dva dolary.							
OVERSEAS: in U.S. dollars							
		3 months 32.00		18.00			
		6 months 60.00		30.00			
		12 months 115.00		58.00			

Při své symbolické návštěvě Polska se americký státní tajemník James A. Baker III. snažil ujistit nervozní Poláky, že jejich západní hranice a národní bezpečnost již nikdy víc nebude ohrožena sjednoceným Německým státem. Baker předal polskému ministerskému předsedovi Tadeuszovi Mazowieckemu dopis, v němž je polský ministr zahraničí formálně zván k účasti na třetím zasedání obou německých států a čtyř velmocí, které se bude konat v červenci v Paříži. Na této schůzce se bude jednat o německých hranicích. Státní tajemník Baker se také setkal s vůdcem nezávislých odborů Solidarity Lechem Walesou a s prezidentem Wojciechem Jaruzelskim. Walesa v rozhovoru vyjádřil své pochybnosti o sjednocovacím procesu Německa. Nižší polští vládní úředníci se zúčastní jako pozorovatelé druhého kola jednání skupiny "dva plus čtyři", které se uskuteční v Berlíně příští měsíc.

ČÍNSKÁ LIDOVÁ REPUBLIKA Beijing

Vůdce čínské komunistické strany Jiang Zemin slíbil v projevu ke 3000 mladých lidí větší svobodu pro čínské intelektuály, když ale ovšem odsoudí západní styl demokracie a kapitalistické hodnoty. Vyzýval vědce, aby pomohli Číně zrestaurovat upadlé národní hospodářství a překonali svoji tvořivou netečnost. Jiang žádal akademickou svobodu a svobodu umělecké tvorby, ale zdůraznil, že intelektuálové musí prokazovat věrnost vedení komunistické strany, socialismu, myšlenkám marxizmu-leninismu a Mao Tse-tunga a lidově-demokratické diktatuře.

Nový prezident Mongolské republiky Punsalmaagiyn Ochirbat sjednal při návštěvě Bejingu oboustrannou obchodní dohodu a úmluvu o technologické kooperaci. Nesetkal se ale s úředním čínským vůdcem Dengem Xiaopingem, který nebyl viděn na veřejnosti již po dva měsíce. V posledních týdnech ekonom Chen Yun obvinil Denga z některých nezdravých zjevů v čínské ekonomii.

SOVĚTSKÝ SVAZ - Moskva

Jeden z nejbližších poradců Michaila Gorbačova Alexander Jakovlev uvedl na tiskové konferenci, že konzervativci v komunistické straně shánějí posily všude možně, aby zastavili liberalizační reformy a že Sověti musí být připraveni na potíže, jež by mohly vést i k násilnostem. Odmítl náznaky zveřejněné v západoevropských zprávách, že

sovětská armáda chystala převrat koncem února tohoto roku, když se 25. února konalo v Moskvě obrovské protestní shromáždění. Jakovlev je členem Presidentské rady a vládnoucího Politbyra komunistické strany.

KUBA - Havana

Kubánská armáda pořádala v neděli 6. května celonárodní manévry, které měly být opatřením proti hrozbě představované prý třemi americkými manévry v karibské oblasti. Kubánský prezident Fidel Castro při té příležitosti řekl, že Kuba by se stala druhým Vietnamem, kdyby se Spojené státy pokusily o útok.

ZPRÁVY AMERICKÉ

SPOJENÉ STÁTY - Washington

Bushova administrativa oznámila dramatické snížení překážek ve vyvážení americké vysoké technologie do Sovětského svazu a zemí východní Evropy. Změny budou provedeny na konci roku a mají zvýšit vývoz amerického zboží. Kontrole vývozu podléhá zatím 120 kategorií zboží a technologie; bude z ní vyňato úplně 30 druhů a částečně 13 druhů. Podrobnosti budou zveřejněny až po schůzce COCOMu - Coordinating Committee for Multilateral Export Controls-, která se bude konat příští měsíc v Paříži.

Státní tajemník James A. Baker III. oznámil před kongresem, že Spojené státy uvažují o znovuzapsání Iráku na listinu zemí, které podporují mezinárodní terorismus. Mezi tyto země patří: Sýrie, Irán, Lybie, Kuba, severní Korea a jižní Jemen. Baker řekl, že zvláště znepokojující je snaha Iráku rozvinout nukleární program. Země na tomto seznamu nemohou dostat pokročilou americkou technologii.

Čínský diplomat Xu Lin požádal o azyl ve Spojených státech, protože podporuje čínské hnutí za demokracii. Na tiskové konferenci ohlásil, že hodně pracovníků za demokracii je v Číně pronásledováno a zatýkáno, a že jeho situace by nebyla jiná. Na čínském vyslanectví měl na starosti čínské studenty v Americe. Jeho pobyt v USA byl zkrácen na dva roky z původních čtyř.

Dosud se nenarodil člověk ten, aby vyhověl lidem všem.

Božena Němcová

Státní tajemník James A. Baker s Lechem Walesou, vedoucím Solidarity, při jeho šestihodinové zastávce nedávno ve Varšavě.

Přední ekonomičtí odborníci skupiny sedmi nejbohatších zemí na světě souhlasili na svém zasedání v neděli 6. května s tím, aby byly zvýšeny příspěvky do Mezinárodního měnového fondu na prosazování demokracie ve východní Evropě a na pokračování v pomáhání rozvojovým zemím Třetího světa. Jde o částku 60 bilionů dolarů.

SPOJENÉ STÁTY - Washington

President Bush oznámil ve čtvrtek 3. května, že Spojené státy ruší své plány na modernizování nukleárních raket krátkého doletu typu Lance a jiných bojových atomových zbraní v Evropě. Své rozhodnutí, nazývané experty v otázkách kontroly zbrojení a zahraniční politiky taktickými manévry, prezident odůvodnil revolučními změnami ve střední a východní Evropě, kde z národů sovětského bloku se dnes staly přátelé. Bush rovněž vyzval ke zchůzce NATO koncem června či začátkem července, na které by se rozhodlo o politickém poslání

Severoatlantického obranného paktu a o budoucnosti nukleárních i konvenčních složek tohoto svazku.

Při setkání s litevskou ministerskou předsedkyní Kazimierou Prunskienovou, prezident Bush prohlásil, že je osobně - jako americká vláda - zavázán ve věci sebeurčení Litvy. Rovněž vybízel všechny zúčastněné strany k vedení dialogu a zdůraznil přání, aby situace v Litvě byla vyřešena pokojnou cestou a bez znepokojování. Prunskienová sice k tomu uvedla, že chápe širokou podporu Gorbačova západem, ale že ani miláček světa nemá monopolní právo rozhodovat o budoucnosti jiných národů. O den později řekla, že zaručení obchodních výhod Sovětskému svazu jen vlastně podpoří sovětské akce proti Litvě a že odmítnutí západních národů uznat nezávislou Litvu nyní je tím hlavním faktorem v sovětském odmítání přijmout odtržení Litvy od Sovětského svazu za hotový fakt.

Pozvánka

Děti českých svobodomyšlných škol
srdečně zvou na svou

OSLAVU DNE MATEK,

kteřá se koná

V SOBOTU 12. KVĚTNA V 1:30 HOD. ODPOL.

ve škole T. G. Masaryk
5701 W. 22nd Pl. v Cicero, Ill.

Vstup volný - vítán je každý.

Květen, měsíc čsl. svob. tisku

supertrezorový -Čierne dni- už zosnulého režiséra Ladislava Kučeru a dramaturga Milana Čermáka. Je to filmársky pôsobivo zostrihaný a citovo komentovaný prierez dramatických a tragických augustových dní roku 1968 od Čiernej nad Tisou po mimoriadny zjazd slovenských komunistov na ktorom Gustáv Husák prevzal moc. A hneď po týchto autentických záberoch, kde znova zachycujúcich mladých ľudí, ktorí protestovali a demonštrovali proti sovietskym okupantom na bratislavských a pražských uliciach, nasledoval ďalší dokument o nežnej revolúcii, ktorý Jiří Střecha s Petrom Slavíkom nakrútili a narýchlo zostrihali takisto uprostred víru udalostí.

Na plátne, tento raz vo farebných záberoch, vidíme opäť demonštrujúcu mládež, tento raz však vífaziacu. Je to vlastne vo vizuálnej skratke zachytená vnútorná súvislosť i bytostná odlišnosť týchto vypatých dní, vzdialených od seba o vyše dve desaťročia. Na predstavení v bratislavskom kine posledný marcový týždeň ma však upútalo aj čosi iného. Reakcia obecnstva, ktoré sa občas hlasne, občas tichšie, ale vždy výrazne zasmialo, keď sa na obrazovke objavili tí, čo im ešte včera naháňali strach a vynucovali si prinajmenšom ľahostajné mlčanie.

Ľudia v kine sa smiali pri pohľade na Jakeša ako vážne tróni za predsedníckym stolom, hoci nežná revolúcia už vrcholila. Chichotali sa takmer vždy, keď sa objavil na plátne Vasil Bilák. Ale smiech sa ozval už pri nervózných a ostrých Husákových slovách, keď v závere filmu -Čierne dni- navrhuje slovenským komunistom vytvoriť menšiu bojovnejšiu stranu. Mňa zamrazilo. Veď to vlastne bola už vtedy na prahu septembra 68 plnej . . . eufórie výzva k budúcim čistkám. Ak je to dnes ľuďom už aj smiešne, znamená to zároveň definitívnu bodku za vládou komunistov. Výber otváracieho predstavenia Dni českého a slovenského filmu teda prezrádza, že tu naozaj nejde o hladké pokračovanie v tradícii festivaloch čs. filmu - hodnotiacich počet, čo sa v predchádzajúcom roku nakrútilo. Tento raz ide aj o konfrontáciu, ktorá aj tu nie je vždy férová: proti hraným filmom i dokumentom stojí glasnosť roka 1989, lebo to, čo sa odohralo po 17. novembri mohol zachytiť i dnes spomínaný filmový dokument, stoja zakázané, neuvedené, teda najodvážnejšie a najvýraznejšie filmy, vytvorené od roku 1969. Je to aj výraz násilného a umelého predeli českého a slovenského filmu, ako to dokumentuje aj uvedenie vynikajúcej tragifrašky o opodstatnenom strihomane komunistickej verchušky "Ucho". Nakrútil ho režisér Kachyňa, podlá posledného scenára, ktorý mu napísal spisovateľ Jan Procházka, ktorý čoskoro potom umrel.

Porota pod predsedníctvom režiséra Stanislava Barabáša, ktorý žil od roku 1968 na západe, tu pravda prísne rozlišuje a udeľuje samostatné ceny za filmy z vlaňajška aj za tie staršie. Hoci sa musia prehládnuť a poprezerat kilometre filmového pásu.

Prihlásených je 40 celovečerných a 6 stredometrážnych filmov a 6 stredometrážnych hraných filmov. Z nich 18 ich bolo nakrútených pred rokom 1988, ale nemali dosiaľ šancu zúčastniť sa na súťaži. Ostatných 28 je z vlaňajška. Porota teda musí zastúpiť aj niekdajšiu

nie je na tom lepšie ani porota, nie je na tom lepšie ani porota dokumentárnych filmov - uvedie sa ich 136 - za 5 dní. Dni českého a slovenského filmu sa líšia ešte čímsi od niekdajších festivalov čs. filmu. Do Bratislavy prišlo doteraz veľmi málo režisérov a scenáristov z Prahy a žiadny českí herci. Jiří Blažek, doteraz vedúci dramaturgickej skupiny na Barrandove to zdovodnil nedostatkom financií. vraj nezaplatí také masové výlety. Ale ani slovenskí filmári sa všetci nehrnú na podujatia Filmových dní. Časy sú zrejme neisté, pozície nevyjasnené, vzťahy mierne narušené. Dúfajme len, že to nevtlačí neprijemnú pečat' aj tohoročnej tvorbe.

Porota teda musí zastúpiť aj niekdajšiu festivalovú výberovú komisiu. Nie je na tom lepšie ani porota, nie je na tom lepšie ani porota dokumentárnych filmov - uvedie sa ich 136 - za 5 dní. Dni českého a slovenského filmu sa líšia ešte čímsi od niekdajších festivalov čs. filmu. Do Bratislavy prišlo doteraz veľmi málo režisérov a scenáristov z Prahy a žiadny českí herci. Jiří Blažek, doteraz vedúci dramaturgickej skupiny na Barrandove to zdovodnil nedostatkom financií . . . vraj nezaplatí také masové výlety. Ale ani slovenskí filmári sa všetci nehrnú na podujatia Filmových dní. Časy sú zrejme neisté pozície nevyjasnené, vzťahy mierne narušené. Dúfajme len, že to nevtlačí neprijemnú pečat' aj tohoročnej tvorbe.

Západní dárcové . . .

válce". Aby překonaly tragický mrtvý bod, který postihl tento africký stát, přijaly Spojené státy, Kanada a členové Evropské obce "Statement" (výkaz) principů, který jim má ukázat, jak si mají vést ohledně pomoci k ulevění hladu v Etiopii.

Ministr Landry řekl: Doufám, že naše morální a politická domluva, kterou jsme touto úmluvou provedli, povede jak vládu Etiopie tak i rebely k tomu, aby kladli zdraví svých lidí na první místo". Dávání svých lidí na první místo sotva bylo prioritou Lidové demokratické republiky Etiopie nebo marxistického vojenského režimu, který jí vládne. Kanadská vláda, hlavní činitel v pomocných operacích v letech 1984-85 a 1987-88 přiznává, že 5.5 milionů lidí je v nebezpečí při deficitu 700,000 tun potravin. "Je slíbeno dost potravin asi do konce června". řekl ministr Landry, přiznáváje: "Co je platná pomoc, když zůstane v přístavech?"

Můžeme se také tázat, jaký význam má brát takové diplomatické ohledy na Mangistovy vrahy v Addis Ababě, kteří dělají ze západních humanitárních snah předmět ohavného výsměchu? Od té doby co rebelové dobyli v únoru Massawy, smrtelný nátlak na spornou Eritreu a také na morálku etiopského režimu zintensivněl. Mengistu dal na srozuměnou přiklonění k Západu a "zředit" revolucionářskou retoriku, která pronikala etiopskou politikou. Obrovská nástěnná malba Marxe, Engelse a Lenina, která se výhrůžně mračila nad Náměstím Revoluce - místně známá jako "Three Stooges- byla odstraněna. Je ironické, že snížení sovětské pomoci klientovi Mengistu možná způsobilo politický přesun v Addis Ababě. Washington Times oznamují: "Mengistův potácející se režim se snažil již mnoho měsíců zlepšit vztahy se Spojenými státy, ve snaze dosáhnout legitimitosti". Když byl Landry tázan, jakých sankcí by mohl Západ použít proti Mengistovi, kdyby i nadále blokoval humanitární cesty, řekl: "Mám chuť říci, že tento konflikt je udržován všemi stranami; Nestavíme se na stranu nikoho ani nesoudíme. Na humanitárním základě se snažíme vši silou dodat potravu". Pohled na Etiopii v morálním vakuu, může vyvolat uslechtilé city, ale běda, to znamená, že léčíme pouze příznak a ne skutečný poměr moci, který režim má k svým lidem nebo k neústupné Eritrei.

Západ může, měl by a musí pomoci hladovějícím Etiopanům a musí přenést tento starobylý africký nároc přes nynější krizi a jeho nynější vladaře. Ale rádi bychom věděli, kde končí meze morální uslechtilosti a kde udržování amorálních skutečností etiopského režimu skutečně začíná.

Nový sklad keramiky z Československa je už vystaven v našem obchodě

Těšíme se na vaši návštěvu!

Máme z Československa a jiných zemí největší výběr KŘIŠŤÁLOVÉHO SKLA. Pravé české GRANÁTY a Jablonecká BIŽUTÉRIE.

Dámské ručně vyšíváné BLUZY, vyšíváné OBRAZY Prahy nebo Bratislavy - ZÁSTĚRY a PENTLE ke krojům. KAPESNIKY, vlnené ŠATKY a PANENKY v krojích.

CUKROVINKY, BONBONIERY čokoládové KAFÍČKO s rumovou příchutí.

Do KUCHYNĚ mák, knín, trhané krupky, sušené hříbky a kuchyňské koření. Mlýnky na maso a nástavce na děláni cukroví. Mlýnek na housku, kráječ knedlíků, strojek na děláni halušek, kuchyňské váhy, formičky na cukroví a bábovky.

Rekordy, kazety, zábavné knihy, slovníky, učebnice a obrázkové knihy pro děti.

BLAHOPRÁNÍ v různých řečích - anglické, české, slovenské, polské, německé a italské.

TUZEX - potravinové balíčky bez cla nebo peněžní poukázky do Československa - vyřizujeme rychle a spolehlivě. Různé katalogy k dostání zdarma na požádání.

F. Pancner, Inc.

6514 W. Čermák Road - Berwyn, IL 60402

Obchodní hodiny:

Pondělí - pátek od 9.30 ráno do 6.00 večer;
v sobotu od 9.00 ráno do 6.00 hod. večer; zavřeno v neděli.

Tel.: (708) 484-3459

SINCE 1921... First National Bank of Cicero

Provádí bankovní služby veřejnosti.

Základ spolehlivé společnosti

6000 West Cermak Road.

2500 South Cicero Ave.

Cicero Illinois 60650 Phone 780-5000 Member FDIC

K. Kuehnl - RFE

Rada vzájemné hospodářské pomoci natáhla kolem ekonomik členských zemí ekonomický ostnatý drát. Nepřinesla ekonomickou integraci, ale naopak desintegraci. Přerušily se vazby na světovou ekonomiku i vzájemné vazby členských zemí. Vznikl konglomerát nesouvislých ekonomických ostrovů, spojených pouze vnučenými ekonomickými svazky se Světským svazem.

Politická demokracie a tržní hospodářství se vzájemně podmiňují. Chce-li dnes Československo zpátky do Evropy a do světa, musí tam nejen politicky, ale i ekonomicky. RVHP v dosavadní podobě je na této cestě překážkou, která musí být odstraněna. To si uvědomují nejen českoslovenští odborníci a politici, ale i jejich kolegové z většiny ostatních evropských zemí RVHP. Proces přeměny této organizace do podoby, která by integraci národních ekonomik do světového trhu nebránila, brzdí mimoevropské členské země, zejména Kuba a do určité míry také Sovětský svaz.

Na posledním zasedání RVHP v Sofii předneslo Československo řadu radikálních návrhů. Prohlásilo také - a tehdy tomu málokdo věřil - že v případě nutnosti vypoví jednostranně některé dohody, které svazují rozvoj trhu. V Sofii se ještě brzdářům uvnitř RVHP podařilo nevyhnutelný vývoj oddálit. Žádná rozhodnutí nepadla a přípravou změn byla pověřena komise na úrovni ministrů. Na konci minulého týdne už měla československá vláda čekání dost. Uskutečnila to, v co málokdo věřil a co nemá v dějinách RVHP obdobu: Vypověděla jednostranně dohodu z roku 1963, která zaručovala skoro nehybnost neobchodních kursů ve vzájemných platbách mezi členskými zeměmi. Významnější změny kursů by podle této dohody podmíněny souhlasem všech smluvních stran. V posledních letech tato nehybnost vysloveně poškozují země s relativní cenovou stabilitou, protože ostatní země odmítají změny kursů, které by odrazily jejich vysokou inflaci. Výsledkem je například značné podhodnocení koruny v turistických stycích. Vypovězení mnohostranné smlouvy Československem nabude účinnosti 1. července. Obecně lze říci, že potom se automaticky zvýší kurs koruny vůči všem měnám zemí RVHP, vůči nimž je dnes československá měna podhodnocená - a to jsou prakticky všechny.

Jednostranný československý krok nelze sice přeceňovat, protože vlastně jen kopíruje faktický vývoj, který směřuje buď k úplnému zániku RVHP nebo k přeměně této organizace v jakousi informační ekonomickou instituci. Tento krok ale nelze ani podceňovat. Znamená překročení Rubiconu a je oním psychologicky důležitým prvním krokem. Od této chvíle není cesty zpět. Ať už budoucnost přinese cokoli - třeba ekonomický či politický nátlak s příslušnými dopady na ekonomickou situaci Československa - krok z jistoty stagnace do nejistoty vývoje byl učiněn.

Československo je také nejdůslednějším zastáncem rychlých a důsledných změn v rámci jednání odborníků, kteří připravují podklady pro rozhodnutí ministerské komise. V současné době probíhají tato jednání v Praze a ve Varšavě. Skupina odborníků v Praze se, podle britského listu Financial Times, shodla na zrušení koordinace plánů a na zrušení - dlužno říci pouze předstíraného - mnohostranného charakteru hospodářské spolupráce. Znamená to, že napříště by se hospodářské vztahy mezi zeměmi RVHP měly otevřeně přesunout na dvoustranný základ. V praxi by to především znamenalo, že rozvoj hospodářských vztahů mezi dvěma zainteresovanými zeměmi by napříště nebyl vázán na souhlas všech členských zemí RVHP. Ředitel sekretariátu Státní plánovací komise, inženýr Štěpánek, mi v telefonickém rozhovoru potvrdil tuto zásadní dohodu odborníků, ale zdůraznil, že její definitivní znění, které by mělo

obsahovat i značné omezení působnosti a váhy sekretariátu RVHP v Moskvě, musí být teprve podepsáno. Když ji odsouhlasí i tato komise, dostane se na pořad vrcholného zasedání RVHP, které by se mělo konat v květnu v Moskvě. Je tedy vidět, že cesta ke změnám je ještě dlouhá a posetá samými "když" a "jestliže. Není divu, že Československo začalo jednat samostatně.

Návrat do světové ekonomiky vyžaduje otevření všech možností, bez jediných výjimek. To je také důvod, proč českoslovenští zástupci na jednání odborníků ve Varšavě o budoucím Statutu RVHP navrhli, aby všechny členské země měly v budoucnosti právo vstoupit do jakéhokoli existujícího nebo budoucího hospodářského seskupení. Tento československý návrh je, podle slov inženýra Štěpánka, nesen myšlenkou, že integrace do světové ekonomiky vylučuje předem daná omezení na členství v jednom konkrétním seskupení tedy v RVHP. Podle listu Financial Times se sovětské zástupci na jednáních ve Varšavě postavili proti československému návrhu. Tato politická neústupnost nejenže vůbec nebere v úvahu ekonomická fakta, ale navíc ohrožuje i konečnou dohodu o zachování RVHP alespoň ve volné podobě informačního centra. Bude-li Sovětský svaz postupovat tímto způsobem, přiměje ostatní členské země - na prvním místě Československo - aby nakonec RVHP úplně a jednostranně opustily, bez ohledu na okamžité ekonomické dopady. V delším výhledu to pro ně totiž bude výhodnější. Ostatně, Sovětský svaz samotný si to v takovém případě zřejmě dobře rozmyslí, než sáhne k nějakým citelným hospodářským sankcím. Spolupráce s Československem pro něj vůbec není nevýhodná a v budoucnu bude ještě mnohem důležitější. Československo je totiž svou polohou i svým stupněm rozvoje přímo předurčeno stát se přestupní stanicí hospodářské spolupráce Sovětského svazu se zeměmi západní Evropy. V Moskvě rozhodují, konec konců, také odborníci - ti se sotva připraví o dveře do Evropy.

Madarské volby ...

poměrná väčšina hlasov. Najpravdepodobnejšou alternatívou však bude koalícia vláda. Ako pozorovatelia sa na voľbách zúčastňovali delegácie zo 16 krajín, vrátane bývalého amerického viceprezidenta Waltera Mondalea. Námestník československého ministerského predsedu Ján Čarnogurský na tlačovej konferencii povedal, že Československo využije skúsenosti z maďarských volieb v júňových voľbách. Podľa výzkumu verejnej mienky tesne pred voľbami v Maďarsku mali najlepšie vyhliadky opozičné skupiny pravice a stredu spektra politických strán. Je to v prvom rade Združenie slobodných demokratov, následnej organizácie bývalej demokratickej opozície, ďalej Maďarské demokratické fórum, ktoré je kresťansko - a liberálne - konzervatívne zamerané, ako aj

Nezávislá strana maloroľníkov. Všetky tri tieto strany sa z určitým odstupňovaním zasadzujú za skončenie štátneho plánovaného hospodárstva, za zavedenie trhového hospodárstva a obnovenie vlastníctva pody, ktoré jestvovalo pred vyvlastnením v roku 1947. Naproti tomu Sociálnodemokratická strana Maďarska, založená v roku 1890, a v roku 1948 násilne zlúčená s komunistami, ako aj Maďarská socialistická strana, ktorá je oficiálnou následkyňou strany komunistickej, sa zasadzujú za hospodársky systém, v ktorom by boli zastúpené prvky trhového ako aj plánovaného hospodárstva. Ortodoxný marxistický kurz sleduje bývalá Maďarská socialistická robotnícka strana, ktorá striktné odmieta pripustenie zahraničných investícií.

When you have questions
about investing...

see the
Banking Professionals.

At the Affiliated Bank/Western National we take a personal interest in our customers. We take the time to listen to your needs, answer your questions and discuss your investment alternatives.

We offer a complete range of financial services including discount brokerage and insured tax-exempt Unit Investment Trusts

The Affiliated Bank/Western National... we have the personalized service you need and the investments you want to help you effectively manage your money.

Affiliated Bank/Western National

5801 West Cermak Road
Cicero, Illinois 60650

6001 West Ogden Avenue
Cicero, Illinois 60650

Phone 656-2000

DEPOSITORS
INSURED UP TO
\$100,000

FDC

Navštivte **svobodné**
ČESKOSLOVENSKO 1990

Skupinové odlety do Prahy a Bratislavy z Chicaga či New Yorku za
nejlevnější ceny.

Data odletů: 25. května, 7., 21., 25. a 28. června, 5. a 19.
července, 2., 16. a 30. srpna, 7., 15. a 27. září.

Pobyt je na 16, 21 a nebo na 30 dní a může být prodloužen až na 90 dní.

Do Frankfurtu za snížené ceny:

Od 15. do 31. května a od 1. října do 31. října 529.00 dol.
Od 1. června do 30. září 599.00 dol. plus daň.

Pronajmutí aut ve Frankfurtu a ve Vídni za velmi výhodné ceny.

Zavolejte a nebo napište o podrobné informace!

WEBER TRAVEL AGENCY

6805 W. Cermak Rd., Berwyn, IL. 60402
TEL. (708) 749-1333

Strašidla

Jára Kohout

Bude se volit do sněmovny. Sněmovna je shluk lidí, kteří jednotlivě nemůžou nic dělat, ale můžou společně rozhodnout, že se nedá nic dělat.

Znak demokratisace je tu. Jsou to bojovné debaty. Někdy jsou slušné, někdy ne. Někdy jsou hrůzostrašné. Použití hrůzu je předvolební sport často užívaný. V Pyšelích byl zachycen leták na kterém bylo, že vystává jakási možnost. Rudí Kubánci se prý už nemohou dívat na ty různé legrační demokratisace. Rozhodli se na Kubě na ministerstvu strategického podvádění, že v Pyšelích přesně pod stanici dráhy položí vodíkovou bombu, která způsobí řetězové zemětřesení. Udělají to jen v tom případě, když bývalá komunistická strana nevyhraje volby. Místo podpisu na tom letáku je: "Stalin je stále ještě mrtev, ale můžeme ho probudit!!!"

Jiná strana láká voliče slibama, jako: "Volte nás! Prosadíme to, že se bude pracovat 4 dny v roce. 2. února, 7. dubna, 3. července a 16. listopadu. Kradení nebude stíhatelné. Na ty, kteří na nás volají "Roztočte kola!" odpovídáme: "Zatočte s nimi!" Kdo se chce mstít, ten bude bít!" Msta to je neřvar a my máme v programu švar. Jeden hasič na schůzi volal do televizní kamery: "I když teď nejsem v tom rudém moři, mé srdce v Čechách pro stranu hoří! Koření, podporujte hoření!" Jeho zvolání slyšela celá zem. To byla dobrá televizní reklama a nebyla drahá.

Většina stran před volbama vždy pracuje k tomu, aby se s nikým nedorozuměla. Jiný volič se opíčil a zvolal do kamery totol: "Pane presidente neřáde to, ale řáde to!"

V této době se objevilo v Československu mnoho bubáků. I na mě bylo osobně zaútočeno. Dostal jsem anonymní dopis: "Vy jeden vypečený američane! Co si to dovolujete vy kohoute vopelichanej. Vy jste říkal, že sem vícekrát nepojedete, když to komunisti vyhrajou. Kdo o vás stojí vy šlejško. Vy jste si z nás utahoval v tom zrádným radlu Svobodná Evropa. Mluvil jste a zpíval jste o tom, jak to naši soudruzí špatně vedou. Můžete být rád, že to špatně vedli. Jinak jste se sem do Prahy nikdy v životě nedostal, kdyby to vedli dobře. Vy máte být vděčný straně, že zbankrotovala. Vy máte být vděčen Kramli. Díky komunismu, celý svět je plný uprchlíků. Vy jeden pazouře ukacanej s vámi si to vyřídíme. Na nás se nikdo mstít nebude, ale my se pomstíme vám tím, že vám rozbljeme ten váš ciferník, vy zrádný

Pokračování na str. 7

Marie Holková

Tisíc tomu let

Ilustroval Z. Burian

Pokračování z min. čísla

Tak si to vykládal i Podiven, když pozdě v noci uléhali s Ptáčetem ke spánku a věděli, že jejich kníže živ a zdrav šel také do své komnaty. Oba leží v sítě před jeho dveřmi a vědí, že zde je Václav zcela v bezpečí. Zítra odjedou zpět a život jim poplyne v pokoji a klidu jako doposud. Ba, bude to ještě lepší, libuje si Ptáče, Jelinka pojedje s nimi a budou si zase spolu denně vyprávět jako kdysi.

Bratrovražda

Podiven i Ptáče ještě tvrdě spali, když se tiše otevřely dveře komnaty. Postava knížete Václava se mihla lehce jako stín kolem spících věrných služebníků a vyšla ven do chladného jitra.

Na východní straně svítalo. Nádvoří bylo ztichlé, zdálo se, že všichni obyvatelé hradu jsou ještě pohrouženi v sen. Václav zamířil ke kostelu. Jako obvykle chtěl být i dnes přítomen jitřní bohoslužbě. Cestou šeptaly jeho rty tichou modlitbu: "Sláva tobě, Bože, že jsi mně dal dočkat se jitra!"

Není však sám, kdo po dlouhém nočním hodování nelenil opustit teplé lože. Hle, tu se vynořuje ze šera stíhlá postava a jde přímo k Václavovi. Ten poznává svého bratra a srdečně mu praví: "Včera jsi nám byl dobrým hostitelem, Boleslave!"

"Dnes ti chci být ještě lepším," zní dvojnásobná odpověď.

"Dnes se již s tebou, bratře, rozloučím, neboť mne čeká v Praze naléhavá práce."

"Rozloučíme se na věky," posupně křikl Boleslav a tasí meč. Václav ihned pochopil jeho úmysl a bleskurychle zachytil pravici se zbraní.

"Co to zamýšlíš?" varovně volá, ale pšovanský kníže je rozružen nezdarem. Jeho meč leží odhozen na zemi, vrhá se tedy holýma rukama na bratra a již se mezi oběma strhl tuhý zápas.

Oba mlčí, jen jejich hlasité oddychování svědčí, že se tu utkali dva silní bojovníci, odhodláni zvítězit – stůj co stůj.

To již není chladná, vznešeně nepřístupná tvář pšovanského knížete, to obličej krvelačného zápasníka, rozruženého odporem. Na čele naběhly žíly, oči se zalily krví a zuby drtí kletby.

To není více usměvavá, mírná tvář českého knížete – čelo zbledlo do běla, rysy ztvrdly vážným odhodláním, oči se rozžehly ohněm krve i ducha a paže zocelily.

Roztržený plášť se válí opodál meče, rozčuchané vlasy obou mužů jsou bez pokrytí a jejich těla v jednom uzlu.

Starší bratr vítězí. Zpola omráčen padá útočník k jeho nohám a Václav, těžce oddychuje, šeptá: "Bůh pomoz tvé duši, bratře, a odpusť ti tvé činy!"

Avšak ještě není po boji. Ozývají se něčí spěšné kroky. Tři muži se zbraněmi v rukou vyblhají ze zákoutí. Kníže vidí, že bratr nespolehal jen na své síly a že si pozval spojence.

Václav je beze zbraně sám proti třem. Přesile se neubrání. Nezbyvá, nežli prchat do chrámu, tam na posvěcené půdě bude bezpečně.

Dal se do běhu, ale spiklenci utíkají za ním. Již již bude zachráněn, hle, kostelní dveře – a na nich visí velký kruh, jen co ho dosáhne, dveře se otevrou a bude v útocišti.

Kníže se neohlíží, neztrácí času, ještě dva skoky – a jeho ruka se chápá kovového kruhu – tu ostrá bolest v zádech pronikla jeho tělem. Prsty sevřely křečovitě chladný kov, nohy však klesají jak podlomeny, mdlá únava se rozlévá všemi údy – a hlava těžce dopadá na tvrdý kámen.

A znovu rána dýkou – znovu pronikavá bolest – pak tiše proudí tenký pramínek teplé krve na vlhkou zem a oči knížete se zastírají hustou mlhou.

Na umírajícího mlčky hledí kníže Boleslav a jeho pomocníci: Hněvsa, Česta a Tyra.

První promluvil Hněvsa: "S tím jsme již hotovi. Neztrácejme času a pojďme na kněžnu Drahomíř a ostatní příbuzenstvo."

Boleslav, jako by se probouzel ze sna, přetírá si zarosené čelo dlaní, třeští zraky na nehybné tělo bratrovo a stále mlčí. Teprve když Hněvsa opakuje svá slova, nevrle jej okřikuje:

"Netřeba pospíchat. Ženy nám nejsou nebezpečny."

"Ty jich chceš ušetřit? Snad při pohledu na krev změklo tvé srdce," pošklebuje se zeman.

Boleslava se nemile dotkla tato posměšná slova. Zlým pohledem šlehl po mluvčím, potom vzpřímil hlavu a zase obvyklým rázným hlasem rozkazuje: "Nejdříve musíme zneškodnit zbrojnoše Václavovy družiny. Švolejte hradní posádku a necht' je boj! Nikoho nešetřte, aby nemohla být dána zpráva na pražský hrad dříve, nežli my tam přitáhneme."

Za posledních slov se pootvřely kostelní dveře a z nich vyšel otec Krastěj. Byl již oděn v bohoslužebné roucho a právě se chystal číst mši. Vyváben zvukem hlasů ven, dívá se s hrůzou před kostelní práh. Sklání se ke knížeti, zatím co vrahové odcházejí směrem k paláci, ale marně zvedá hlavu Václavovu, marně v horečném rozčilení volá ku pomoci anděly i svaté – český kníže víc nedýchá.

Tu se Krastěj rozpomíná, co zaslechl z rozmluvy knížete Boleslava a vrahy. Musí varovat kněžnu Drahomíř. Rychle se vrací do sakristie a jinocha, který mu posluhuje, vysílá se vzkazem ke starší kněžně Sám přináší bílé prostěradlo a zastírá jím tělo zavražděného. Pak pokleká na krví potřísněnou zem a suchými rty šeptá:

"Vévodo české země, kníže pokoje a míru, pros u Boha za nás, za svůj lid!"

Mezitím se probudil Podiven a s úlekem zpozoroval, že Václavova ložnice je prázdná. Zatřepal Ptáčetem a křikl na zívajícího chlapce: "Kníže odešel sám na jitřní. Musíme za ním. Nezapomínejme, co včera prozradila Jelinka!"

Ptáče vyskočil, ospalost s něho rázem spadla. Rychle vklouzl do šatů, připjal si meč a s Podivenem vyšli ven. Zarazil je bojovný křik a řinkot zbraní. Zamířili v místo, na kterém byla utáhořena jejich družina.

"Je zle," zvolal Podiven, "naši bojují s Boleslavovou družinou. To znamená, že se knížeti něco přihodilo."

Tu běží mimo ně služebník otce Krastěje: "Kníže Václav je mrtev. Leží u kostelního prahu."

"Mrtev – kníže –" zavzlykl Ptáče. I Podiven zůstal stát všecek zbledlý, ihned se však vzpamatoval.

"Pojďme k němu! Snad je jenom zraněn a potřebuje naši pomoci..."

Avšak jediný pohled na ztuhlé tělo, rýsující se pod bílým plátnem, stačil, aby Podiven pochopil, že přišel pozdě. Zdrčen tu stojí, zatínaje pěstě a skřípaje zuby. Slzy stékají po jeho mužné tváři a otužilý voják se za ně nestydí.

Ještě někdo vzlyká nad nehybným tělem knížete Václava. To nešťastná matka Drahomíř přispěchala, podpírána dcerou Přibyslavou, naposled obejmout svého

Český národní hřbitov v Chicagu

Již přes 100 let důhle slouží potřebám československé krajanské veřejnosti v Chicagu a okolí. Pohřívání do země, šehem a do krypt MABARY-KOVA MAUZOLEA a křídly Dr. Ed. Beneše a Gen. M. R. Štefánika. Obstaráme letní i zimní uklázení hrobů, jakož i bronzové náhrobní tabulky, kamenné pomníky a ostatní potřeby a služby spojené s údržbou.

Tel. 788-8442, 539-8442
5255 No. Pulaski Rd.
CHICAGO, IL 60630

Poslouchajte náš rádiový program každou nedělu v 9 hodin ráno na WCEV 1450

Marle Holková

Tisíc tomu let

Ilustroval Z. Burian

syna. Její srdce je pteplněno hořkým bolem. Dvěma synům dala život, oba najednou ztrácí. Staršího ve smrti, mladšího v dalším žití, neboť mu nemůže více na oči, bratrovrah by nesnesl matčina vyčítavého pohledu.

« Radím ti, kněžno, abys co nejdříve prchla, » domlouvá jí Krastěj. « Slyšel jsem dobře, že i na tebe dojde řada. Tvůj život je v nebezpečí. »

« Pojeď se mnou do země Charvatů, ráda ti poskytnu pohostinství, » přimlouvá se Přibyslava.

« Dřív aspoň tělo svého synáčka omyji, očistím rány, ať ho připraví moje ruce k pohřbu, » vyměňovala si Drahomíř.

Společně za pomoci Podivena i Ptáčete odnesli mrtvého do knězovy světničky. Když pak bylo tělo očištěno a připraveno k pohřbu, rozpomenula se pláčící kněžna: « Bylo by záhodno varovat věrné služebnictvo a přátele Václavovy v Praze. Boleslav jistě nyní pojedje na pražský hrad a běda těm, kteří kdy byli proti němu. »

« Já tam pojedu ... » rozhodl se Podiven, « ty zatím, kněžno, prchej se svou družinou do Charvat! »

Ptáče mu však zastoupil cestu. Byla tu totiž Jelinka, která přišla s kněžnami. Dívala se na hochu tak smutně, jako by chtěla říci: « Varovala jsem vás. Proč jsi nebyl na stráži, proč se to muselo stát? » Ptáče cítí bolestně tuto výčitku.

Ano, on klidně spal, zatím co kníže byl vražděn. Musí to odčinít, pokud jeho síly stačí. Proto zastoupil Podivenovi cestu a žádá:

« Dovoľ, abych já jel » poselstvím, tebe potřebují kněžny, abys je cestou chránil. »

« Hoch má pravdu, » přisvědčil Krastěj, « mají-li se dostat vznešené paní do bezpečí, musí je rychle vyvést z hradu. Ukryj se s nimi prozatím v některé chalupě v podhradí, pošlu za vámi koně a potravu na cestu, pak teprve je odveď do Charvat! Ty však, chlapče, » obrátil se kněz k Ptáčeti, « musíš si sám rychle obstarat koně a co nejdříve vyrazit ku Praze. »

« Ty chceš opravdu jet se smutnou zprávou do Prahy? Víš, že je to nebezpečné? » zeptal se Podiven Ptáčete.

« Nebojím se o život, » bez rozmyšlení řekl statečný hoch. Jelinka k němu přikročila a řekla: « Ochraňuj tě Bůh, bratříčku! Lekám se o tebe, ale vím, že je tvou povinností zachránit život nevinným lidem. Přijď pak za námi do Charvat, Ptáče, přijď! » a hlásek se jí zlomil v pláči.

Ptáče pohlédl naposled na mrtvé tělo milovaného knížete, usmál se smutně na Jelinku a vyběhl ven. Zamířil ke stájím, aby vyvedl svého koně.

Na nádvoří se ještě bojovalo. Křik napadených, sténání raněných a smrtelné chroptění umírajících tu znělo současně s poplašeným řehotáním koní, cítících pach krve až do stájí. Ptáčeti silně bušil srdce. Vytáhl svou zbraň a přichystal k obraně opatrně probíhá kolem hloučků bojujících. Zakopl o něčí tělo. Shýbl se a poznal známou tvář. Hustým vousem zarostlý obličej s dlouhou jízvou hledí vyčekaným kalným zrakem do oblak. Ubohý Matina! Nepřežil dlouho svého knížete. Od ucha pod hrdlo jde dlouhá sečná rána a z té vyprchal život statečného vojína.

Není však času truchlit nad padlým. Ptáče pospíchá dále.

« Po tobě se, kluku, již dlouho ohlížím, » křičel naň pojednou Česta, vyřklivš se ze dveří paláce « abych tě též poslal do pekel. »

Ptáče před ním neutíká, neprchá před šklebicím se zbrojnošem, nýbrž odhodlaně se vrhá na staršího protivníka. Ví, že je zle. Ví, že ten druhý je silnější a zkušenější. On však není zběhlec, musí-li zemřít, zemře statečně v obranném boji.

Česta je překvapen chlapcovým odporem. Hle, to škrvně si troufá odrazit jeho ránu – teď dokonce zasáhl chlapcův meč nekrytou ruku Čestovi. Chlap vztekale zařval a šel vůči silou. Ptáče padl k zemi jako podřátý klas.

Česta krvácející silně z levé ruky, utíká k cisterně si vymýt ránu. Nedoběhl. Kdoisi odvázel koně pražské

družiny, ti nyní splašeným tryskem běží bez jezdců přes mrtvolu zbrojnošů, vráží do zbytků bojujících a zvětšují zmatek. Do tohoto víru se dostal Česta. Zasažen koňským kopytem padá i on k zemi a přes jeho tělo se ženou další zdivočelí hřebci.

Ptáče procitá ze mdloby. Otevřel oči. Vidí nad sebou temněšedé mraky, jak v houfích zvolna plují nebem. Je jich mnoho, je to armáda nepřátel – černé vojsko. Avšak mraky bělají – neviditelné světlo je prostupuje – z mraků jsou chomáčky bílého dýmu – a za nimi se objevuje hluboce modré, čisté nebe, modré – jako oči Jelinčiny ... Zase se tvoří z oblak hrozivé mračno – avšak neviditelné prsty je trhají – zas je tu čistá hladina modře – jasná modrá – obloha – nad českou zemí – zase klidné nebe – blankytné – oči Jelinčiny ...

Doslov otce Pavla

Boleslav vzkázal knězi Pavlovi, který toho času byl také na jeho hradě, aby šel pohřbit tělo mrtvého knížete. Těžkým krokem, se svěšenou hlavou kráčel ctihodný kmet po nádvoří, pokrytém pobitými zbrojnoši. Není to po prvé, co vidí českou zemi zkropenou krví. Kruté dny však byly vždy vystřídány pohodou, proto i dnes mu cosi v srdci šeptá, že zločin bude odčiněn a dnešek smazán šťastnějšími časy.

Když po několika krocích spatřil na zemi nehybné tělo jinocha asi čtrnáctiletého, jehož žlutý kabátec s hnědým lemováním měl na prsou tržnou ránu, zalitou zaschlou krví, zastavil se, sehnul se nad ztuhlým obličejem a s povzdechem zatlačil chlapci oči, které doposud hleděly kamsi vzhůru – do modré oblohy.

Pak se kmet vzpřimil a zašeptal: « Blahoslavná země, pro kterou se její synové dobrovolně obětují. Blahoslavená tato země, neboť trpí, aby byla jednou oslavena. Tělo knížete Václava dnes dodýchalo, ale na věky bude v lidu žít jeho duch, neboť tento národ nezahyne, byť by byl sebe více vrahy zkrvácen. Ať se cokoliv přežene nad hlavami našeho lidu, on nezahyne – neboť má statečné děti. »

VÁCLAV BENEŠ
TŘEBÍZSKÝ

královna Dagmar

I Pro vlastní dobro tvé! – Pro štěstí tohoto dítěte! – Neruč tu jejich pokoj!

Stařec, jemuž se tato slova prodrala rty, dvě první věty pronesl hlasem prosebným; ale z třetí, zdálo se, že vyznívá rozkaz. Jemuž by nebylo radno odporovat. Postavil se také doprostřed cesty a rozptáhl kostnaté ruce své jako sokol prohnědlé, lesknavé peruti, jenž kroužil vysoko nad bílou hlavou jeho.

Jezdci, jenž právě byl napjal luk, aby za prákem dravcem poslal smrtivou střelu, klekla bezděky pravice, již šípku chtěl položit k lici, a tmavě modré, veliké oči jeho utkvěly zkoumavým pohledem na podivném starochu, jenž ho tu v cizím kraji oslovil jazykem tak příliš podobným mateřtině. Mladší dívka, jež seděla na koni před jezdcem, přitulila se k tomuto jak mohla nejštěněji.

„Kdo jsi a kde se tu bared?“

„Jsem člověk, který se nenarodil a který neumírá!“

Stařík postoupil nyní až k samému koni, jenž zaržál, že se to táhlo leso kolíkerou ozvěnou rozlehlo.

„Ano, který se nenarodil a který neumírá!“

„Tvá řeč tak příbuzná mé mateřtině!“

„Vždyť jsou obě sestry, – rodné sestrušky matky, milé tobě i mně!“

„Ty mne znáš?“

„Znám více, mnohem více než pouze tebe!“

Děvuška, tuhle se pořád tak úzkostlivě ke svému otci, jen tak chvilku a ještě letmo zavadila očkami o tváře podivného starocha.

Jezdec, zdálo se, jako by i s koněm k zemi byli přirostli.

„Vím, že jste rozváděni mezi sebou a že byste spíše nevím co udělali, než bratr bratru odpustil, než bratr bratra na hrud přivlnul ... A proto jsi z cizího chleba i ty! – My v těchhle zemích mohli vládnout dodnes; byla by to bývala hráz, o níž by se viny německých jezor odrazily jako dešťové krůpěje o skálu, v níž není jediné trhliny. A my se také nemohli srovnat ...“

Staroch náhle utichl, světil hlavu, nad ním kroužil sokolík už dnes potěšil, nevěda, má-li se spustit dolů či letět dál a vyčkat chvíle příhodnější, až bude stařík samotán. Náhle však ocel se střelou na rameni jeho, lesknavé, prohnědlé peruti šíp starcovou rozloživ.

„Vid, brachu – vid! My se také nemohli srovnat, až nás srovnal cizinec, až na nás Peržy přivlekl, vás vypudil ze starých sídel, hněda vaše na skalách poničil, sozřchal a do větru rozházel ...“

Pokračování příští úterý

Setkání
s Dr. Borisem
Uhrem ...

sedou přípravného výboru Sokola a na ustavující schůzi sjezdu Československé obce sokolské -ČSO-, která se konala 7. ledna 1990 v Praze, byl zvolen vzdělavatelem ČSO. pochází ze sokolské rodiny. Narodil se 7. května 1923. Jeho otec, jako člen předsednictva vzdělávacího sboru ČOS, byl v r. 1942 nacisty popraven. Byl žákem Jana Gajdoše v Brně, kde vyrostl a cvičil. Zúčastnil se také X. všesokolského sletu v Praze a v r. 1938, ale XI. sletu v r. 1948 se na protest proti činnosti komunistických akčních výborů nezúčastnil. Vyučoval pedagogiku na Universitě Karlově. V r. 1968 byl zvolen vzdělavatelem ve společném výboru ČOS a ZTV, který se jmenoval ČTO Sokol. V únoru 1970 se vzdal všech funkcí v tělovýchově na protest proti politické manipulaci s tělovýchovou. Dočasně mu byly zastaveny přednášky, na fakultě se udržel jen s minimálními vědeckými a pedagogickými možnostmi styku se studenty, aby je mohl pravdivě informovat. V roce 1985 odešel do důchodu a externě vyučuje na Akademii výtvarných umění a Vysoké škole umělecko-průmyslové.

Americká obec sokolská a župa střední zve srdečně celou naši sokolskou a krajaňskou veřejnost k velké účasti na tomto setkání. Přijďte v počtu co největším, abychom prokázali našemu vzácnému hostu, jak si vážíme a jak oceňujeme osvobození národů Československa z komunistické poroby a jakou máme radost z obnovení Sokolského hnutí v zemi jejího zrodu, které bylo jak za nacistů tak i za komunistů brutálně potlačeno.

Těšíme se na vaši účast.

Strašidla ...

elemente! Nám na vyšších místech ve straně se nevedlo špatně. Měli jsme auta, byty, vily. Dáme si na vás bacha!

Z toho dopisu, který asi psal bez podpisu nějaký Papaláš je znát, že psatel si na konec pro sebe zamumlal: „Hlavně, že nebude msta. Hlavně, že se nebude vyšetřovat. My už se nějak protlučeme - zatracený Gorbačov! Ale já na tyhle strašidla nedám. Mě se nemůže nic stát. Já mám nakradýno a mám to už dávno ulitý na Kubě.“

SPŮSOB

Rozprávají se dvě mladé gaudin-

ky – Našla som spôsob, ako krájať oľubu bez toho, aby sa mi do očí hrnuli slzy, – chválil sa jedna.

– Nevrav! Ako to robíš!

– Prikrádam čistú oľubu mužovi.

P krač. z min. čísla

Meryl Streepová, americká filmová herečka: -

Dříve jsem vypadala jako miniatura dospělých. Moji učitelé také podle toho se mnou jednali, měli mě za dospělou, zatímco moji spolužáci se mi vyhýbali. Ve čtrnácti jsem změnila účes, přizpůsobila jsem se módě a hned mi bylo lépe. Již jako děvče jsem se pokoušela psát malé divadelní hry. Se svými sourozenci jsem pak pořádala rodinná představení. To bylo veselé a zábavné. Už tenkrát jsem věděla, že se stanu herečkou. Studovala jsem zprvu na Vassarově koleji, později na univerzitě v Yale a už brzo mě obsazovali v hrách Čechova, Shawa, Millera a Brechta. Směla jsem hrát na Broadway a v roce 1976 jsem dostala svou první filmovou roli. Mé největší úspěchy byly filmy - Kramer versus Kramerová s Dustinem Hofmanem a Sofiina volba.

Byla jsem šťastná ze svých úspěchů, ale rozhodně jsem nevěděla, co je na mně zvláštního. Nemyslela jsem si, že Meryl Streepová je tak jedinečná. Pro mne je největším hereckým zadostiučiněním, když mohu vklouznout do rolí, které mi nejsou přišité na tělo. Hrát sama sebe, to není velké umění.

Se svými rolemi se dovedu stoprocentně sžít. Když jsme filmovali "Kramer versus Kramerová" - nesouhlasila jsem se svou obhajovací řečí před soudem. Slova, která mi autor filmové předlohy vkládal do úst, byla na hony vzdálena skutečnosti. Tak by nikdy nehovořila matka, která chce přesvědčit soud, že jí musí přiřknout právo na výchovu dítěte. Autor předlohy i režisér mě vyzvali, abych si celou sekvenci přepsala, což jsem okamžitě udělala. Dnes si myslím, že soudní scéna je jednou z nejsilnějších z celého filmu.

Věřím, že dnes doby uměle pěstěných filmových hvězd pominuly. Lidé si přejí vidět na stříbrném plátně ženy, s kterými se mohou identifikovat. Někdy věřím tomu, že můj úspěch spočívá v tom, že ženy dneška se se mnou mnohem víc identifikují než s Liz Taylorovou.

Jako každá žena v domácnosti čistím byt, vařím a jsem tu pro své děti. Jsem ráda matkou, to je má nejlepší a nejpocitivější práce. Se svým mužem a dětmi žiji v newyorské čínské čtvrti. Kromě myčky na nádobí nepotřebuji žádnou jinou pomoc v domácnosti, protože nechci ztratit porozumění pro denní rutinu života, jinak bych totiž mohla hrát ve filmech jen filmové hvězdy a královny.

Věřím, že všechno v životě i ve filmu má sociální poselství a je to pro mne cosi jedinečného, že jako lidé, vědomí si své odpovědnosti, máme ve svobodné společnosti možnost nadhazovat problematická témata. To je jeden z důvodů, proč jsem převzala roli Karin Silkwoodové. Ale i osobnost této ženy mě dráždila. Je komplexní a přece je v ní tolik protikladů. Ale protiklady lidských charakterů jsou nanejvýš fascinující. Nejenom však lidé i celý svět je tak komplexní, a oč více si to uvědomíme, o to zajímavější bude život a komunikace s lidmi.

Woody Allen, americký komik, herec, autor, režisér: -

Ve svém mládí jsem chtěl být hráčem basebalu. Ale moji rodiče byli proti tomu. Když jsem vstoupil na univerzitu, nevěděl jsem, které studium by mě nejvíc těšilo a bavilo a tak jsem si jednoduše řekl: Co kdybys to zkusil s psaním nápadů, gagů - pro divadlo, film, televizi. Nová práce mi připadala snadná, protože už ve škole jsem se jen tak mimoděk učil rozesmát spolužáky.

Ve svých filmech hrají clowna. A dovedu lidi rozesmát. Jako soukromá osoba mívám strachu. Ne, nejsem nijak depresivní typ, ale také nejsem člověk, který se často a hlasitě směje. Mám strach z hluku a povrchnosti. A někdy mi to leze krkem lidi neustále rozesmávat a být orázkován jako komický podivín. Protože bída našeho světa je spíše k pláči.

Jsem nepolitický člověk. Problémy, které mě zajímaly, neměly nikdy mnoho společného s politikou, byly vždy spíš filosoficko-psychologicko-náboženské.

Ale v budoucnosti nechci natáčet jen komické filmy, nýbrž i filmy vážné. Přesto jsem toho mínění, že vážnost života se dá také přestavit v dějství, které přivádí obecnost k smíchu. Je to však velmi nesnadné dosáhnout obojího: veselí a citu. Myslím, že Charlie Chaplin to dokázal dvakrát, ve Světlech velkoměsta a ve Zlaté horečce. V mých filmech se mají lidé smát, ale přesto se mají cítit

dotčeni a myslet. Jen tenkrát, když obecnost nic necítí a ani se nesměje, vím, že jsem udělal špatný film.

Yves Montand, francouzský herec a šansonier, vytvořil hlavní roli ve filmu natočeném podle Londonovy knihy "Doznání", upřímný přítel Československa, kde byl právě na návštěvě: -

Nesdílím sice názory toho či onoho amerického presidenta (například Ronalda Reagana), ale mohu říci jedno: pod jeho vládou si mohu mluvit co chci. Nikdo mě za to nevypudí z jeviště a nezakáže mě hrát jako to zakázali české herečce Vlastě Chramostové. Nikdo mě také nepostaví před soud pro kladení věnce či květin na památnou dlažbu, jako to udělali s Václavem Havlem. Hlavní nepřítel lidstva je opravdu ten, kdo vytvořil souostroví Gulag. Přesto nevěřím ve věčnou tmou. Nakonec každou tmou prožívá později modrý dýmánek života. Svoboda jako duch věje kam chce. Věřím v neutuchající sílu lidského ducha a v prahnutí člověka po svobodě. Jsem však přesvědčen, že svoboda, to největší a nejvyšší v životě, není něco, co nutně závisí na vnějších poměrech. Svoboda je především záležitostí každého jednotlivce, ano, každého z nás. Kdo chce být svobodný - je svobodou. Ukázali nám to už mnozí ruští a čeští a polští a maďarští disidenti. Otrokem není ten kdo koná z přinucení to, co je nutné, aby mohl žít. Otrokem je jen a jen ten, kdo se nechá donutit konat to, čeho nemá zapotřebí.

P.S./WASHINGTON

a weekly column by
U.S. Senator Paul Simon of Illinois

PEACE DIVIDENDS-THEN AND NOW

What was the key to the remarkable economic growth the United States experienced after World War II? Are there lessons we could learn for today?

What is clear are four things:

1. There was a dramatic reduction in defense spending.

Within one year after World War II, 75 percent of war production was shut down. Within two years our troop strength dropped from 12 million to 1.5 million. In 1990 dollar equivalents, the defense budget dropped from \$804 billion in 1945 to \$78 billion in 1948--a drop of more than 90 percent.

During this period there were many who said a rapid shift from defense spending to non-defense spending would do massive harm to the economy. Instead the economy was lifted, because we used our research and talent to produce things that raise our standard of living.

2. The nation's federal budget was put on a pay-as-you-go basis.

The result was a lack of expected inflation, and interest rates were kept down, stimulating investment in both manufacturing and home construction.

3. We were generous to less fortunate nations.

We spent 2.9 percent of our gross national product (national income) to help other nations, particularly through the Marshall Plan. When we helped others, they gradually became customers of ours, lifting our standard of living also.

4. We made a massive investment in education.

Something called the GI Bill became law, providing millions of veterans the opportunity to go to college free. Criticized by some as an extravagant waste of money, it turned out to be a tremendous investment in our own future.

What are the lessons for today?

1. Less dramatically than the victory in World War II, we are rapidly winning the war against Communism. Communism is not totally dead, but virtually all the top analysts of our government say the level of threat we once faced is over. The question now is: Do we follow the example of World War II and dramatically reduce our defense expenditures, or will we stick with the status quo, with only modest changes?

2. Do we recognize that the deficits (and we also had them during World War II) must quickly become a thing of the past, getting interest rates down, stimulating manufacturing and residential construction? Will we have the Harry Truman toughness to do what a previous generation of leaders did?

3. The 2.9 percent of our foreign economic assistance to the less fortunate after World War II compares to one-fifth of 1 percent today. If we were to shift some of our foreign military assistance to foreign economic assistance, other nations who need help would benefit, the cause of democracy and economic freedom would benefit, and the United States would benefit. As John F. Kennedy said, "The rising tide lifts all the boats." We now spend more than 10 times as much for the defense of Western Europe as we do on all of our foreign economic assistance combined. That should change.

4. Just as a massive investment in education paid off for the nation after World War II, it would pay off today. Perhaps not as quickly or dramatically, because when you give students of grade school age a better education, it takes years to reap the benefits. But reap them we will, if we are wise enough and compassionate enough to invest in our human resources.

Will we learn from history?

Watch the President and Congress to find out.

Odstranit strany, to je právě zásada diktatury. Demokracie znamená strany, znamená, že lidé mají právo na různé zájmy a ideály a že se musejí dohodnout.

A Švehla

Odpověď - Starý: To je velmi těžko zodpověditelná otázka. O. F. je platformou různých směrů, malých skupin. Ty nejsou sjednoceny na jednom programu, jako byly na začátku. Studentská Unie cítí, že oni to začali a že tedy mají být účastní v politice. Já (Starý) se však domnívám, že naše studie jsou naším nejdůležitějším úkolem. Proto jsem zde, abych vyjednával o možnostech zlepšení našeho vzdělání. Rozhodně nejsem zde proto, abych dělal politiku, i když jsem byl představen jako zástupce Občanského Fóra. Další vývoj v O. F. bude záviset na jednotlivých a nezávislých kandidátech a jejich osobnostech. Jednota není jako byla.

Faktická poznámka tohoto reportéra: Jednota není tak důležitá. Užili jsme ji dost za Hitlera a po něm za Stalina pod vedením Beneše.

Starý pokračuje: Není jednoty, ale je nutnost změn. Vidím to na Vysoké škole ekonomické, kde studují a ta je toho nejlepším příkladem. Musíme změnit celé naše curriculum. Do dnešního dne jsme se učili státní ekonomii - socialismu, marxismu, ale neměli jsme žádnou národohospodářskou vědu.

Otázka: Domníváte se, že tedy bude větší přesun v oborech vzdělání, které byly zvoleny studenty, v důsledku politických změn? Technické či společenské vědy?

Odpověď - Starý: Změna byla a je viditelná. Více studentů dává přednost technickým studiím před studiem věd humanitních. Důvod byl velmi jednoduchý: Humanitní vědy byly hlavním cílem komunistického soustředění a tedy posluchači byli jejich terčem.

Otázka: Je v ČSR viditelná podpora pro gorbačovovu perestrojku?

Odpověď: Od Gorbačova měli jsme podporu pro naši revoluci, pro naše demokratické snahy. Tot' vše. Všeobecně Gorbačov byl nucen jednat, byl přitlačen ke zdi, neboť byl ohrožen ekonomickou katastrofou. Situace v SSSR byla taková, že bylo nevyhnutelné obnovit ekonomii a tak on si zvolil glasnost a perestrojku. A o nich mluvil k tolika lidem, k celému světu. Má tolik problémů; vypadá, jakoby plaval v rozbouraném moři. Pochybují, že naše vedení mu bude vůbec naslouchat. Pro Honeckera a jemu podobným perestrojka byla jen slova, ne činy. Byly toho plné noviny. Myslím, že z tohoto hlediska Gorbačov měl vliv na události v ČSR, ale bylo to na nás, abychom se vyřídili s komunisty.

Následují otázky stran poškozené přírodního prostředí.

Otázka - Margaret T. Coleman, "Heartland International": Měly změny vliv na komunistickou stranu?

Odpověď - Starý: Jsem rád, že se ptáte. Musím říci, že ano. Mechanismus kom. strany zůstává. Zavřeny však byly různé ústavy "marxismu" k žádosti studentstva. A co se stalo s profesory marx-leninismu? Někteří, cítí-li se dostali silnými, jdou učit filosofii atd. Marx-leninismus patří k filosofické historii. Pro ty, kteří nepodporovali studentskou stávkou v prvních dnech, je zatěžko, aby zůstali na svých místech, i když mezi studenty neexistuje pocit odplaty. Ti co odešli jsou postupně nahražováni těmi, kteří byli propuštěni ze škol za posledních dvacet let z politických důvodů.

Otázka a do jisté míry prohlášení - Mr. William O Yates, III, zástupce ředitele mezinárodního oddělení YMCA Spojených států: Je hezké mít přátelské styky, mít výměnu studentů. Výměna přináší přátelství, porozumění, spolupráci a pod. Jaká je však oblast činnosti? A kde jsou praktické stránky výměny, vzdělání, stipendia? je třeba lidí, kteří by ve vaší zemi obnovili národně hospodářský život. YMCA musí a bude podporovat udělování stipendií lidem, kterých je třeba k vyřešení národohospodářských problémů, k zastavení znečišťování přírodního prostředí a pod.

Poznámka a prohlášení zástupce C. A. R. E.: My nemáme na mysli výměnu studentů a jejich vzdělání. Naše sféra zájmů patří k dalšímu kroku v celém procesu. My dáváme podporu všem zemím, střední Evropy, Číny a nevyvinutým zemím. Přivedeme je sem a dáme jim ochutnat náš ekonomický program.

Otázka tohoto reportéra k zástupci C. A. R. E.: Jaký je váš konkrétní program se zřetelem k východoevropským zemím?

Zástupce C. A. R. E.: My pracujeme na způsob "Small Business Administration" (Administrace pro malé podnikání). Pomáháme podnikům, které mají roční obrát až do půl miliónu dolarů, tedy drobným podnikatelům. Pomoc je v podobě půjčky. Nemůžeme ovšem dávat přednost východní Evropě. Můžeme postupovat pouze v rámci své předem vymezené činnosti a ta obepíná celý svět. Habeš je toho příkladem.

Poznámka tohoto reportéra k představiteli C. A. R. E.: Když pomůžete Československu, postaví se za několik let na své vlastní nohy. Habeš se na ně nepostaví ani za 400 let. Komentář jedné dámy: "To je snad trochu přehnané?" Poznámka zástupce C. A. R. E.: "To však také slyšíme o Habeši z Afriky!"

Doslov ke schůzce. Bylo "šťěstím", že byla svolána na poslední chvíli, neboť by jistě nebylo dosti místa pro zájemce. Mimo jmenovaných osob, účastní byli také někteří přední právníci českého

původu. Jeden prohlásil, že je jednou čtvrtinou Čechem, druhý, třetí generace, Jerry Š. je stoprocentním Čechem. Česky umí jen "nazdar", ale rozhodně ví o národě svého původu více, než někteří děti našich presidentských čekanek.

Osoba Richarda Starého? Výborná angličtina, rozhodně lepší než devadesát pět procent uprchlíků, kteří zde žijí více než 40 let! Zná svou látku a proto také mluví spatra, bez napsané řeči a připravených poznámek. Richard Starý a jemu podobní, přibližně z téže generace, se kterými jsme měli potěšení se seznámit či dokonce spolupracovat, jsou vysvětlením, proč presidentské čekanky neměly ve staré vlasti úspěchu a byly dány eventuelně k politickému ledu ve formě "poradců". Ale to neznamená, že národ doma by se měl stavět ke svému zahraničí zády. Zde jsou také jiní odborníci, než trhovci s politikou či "buckem" náhodně vydělaným.

Doufáme, že Richard Starý a jiní jako je on, jsou předzvěstí lepších časů. Lidé bez nutnosti klanět se zlatým teletům, bez nutnosti, věčného oslavování, bez nutnosti býti bigotem či fanouškem. Lidé nezatížení minulostí, či ti, kteří nepropadli falešné minulosti. Jak taková kvalita mohla vyrůst za bolševismu? Snad proto, že člověk se zrodil za podmínek nepříznivých k lidskému životu a že právě proto člověk je nejlepším v nejtěžších situacích svého života. Nepříznivé podmínky bolševismu probudily to nejlepší co je v člověku: touhu po pravdě, po svobodě, touhu žít a nechat žít. Jak št'astní jsou ti, kteří mají život před sebou a nemusí již více žít ve stínu.

Help Your Heart

American Heart Association

High Blood Pressure — The Facts

High blood pressure can kill. And that's a fact.

It's also a fact that nearly 61 million Americans, young and old, are living with high blood pressure. And living with high blood pressure can be easy, as long as you know the facts.

Blood pressure is the force created by the heart as it pushes blood into the arteries and through the circulatory system. When pressure in the arteries rises above normal, the heart must work harder. If the pressure increases above normal and stays there, the result is high blood pressure.

Unfortunately, high blood pressure usually has no symptoms, hence gaining its reputation as "the silent killer." High blood pressure that remains uncontrolled can lead to stroke, heart attack, congestive heart failure and kidney failure. So it is important that you and your entire family have your blood pressures checked by a physician regularly.

According to the American Heart Association, high blood pressure, also called hypertension, is indicated by a blood pressure reading of 140 mm Hg/90 mm Hg, or "140 over 90." The first number (140), called the systolic pressure, is the pressure generated as the heart contracts. The second number (90) is called the diastolic pressure and represents the pressure in the arteries while the heart is filling and resting between beats.

If you must face the fact that you have high blood pressure, be sure to follow your doctor's advice to help you get your blood pressure under control. And keep these tips in mind.

- **Control your weight.** Studies have shown that obesity (20 percent over the normal body weight) is a risk factor in the development of high blood pressure. As you lose weight, your blood pressure tends to go down.
- **Control your sodium intake.** The first step is to take the salt shaker off the table. The average American consumes about 6 to 18 grams of salt each day, although your body only

requires about a half a gram daily. Table salt is 40 percent sodium. An excess of sodium can lead to high blood pressure in some people.

- **Limit your consumption of alcohol.** Some studies have shown that regular, heavy consumption of alcohol can increase blood pressure.

- **Be aware of the risk of taking oral contraceptives.** Increased blood pressure is a risk some women take when they use birth-control pills. That risk increases even more when those women smoke.
- **Get plenty of exercise.** A regular exercise program will help control weight, thus reducing the risk of high blood pressure.

Some risk factors for high blood pressure can't be controlled. One is race. Black Americans have an almost one-third greater chance of having high blood pressure than whites. High blood pressure also tends to be more severe in blacks than in whites. Another risk is heredity. High blood pressure can "run in the family." So, be aware of your family's history of high blood pressure. Age is a risk as well. Older people are more likely to develop high blood pressure. Know the facts about high blood pressure. It could save your life. For more information, contact your local office of the American Heart Association.

10 Denní Hlasatel
10. května 1990

Century 21

RBI, INC.
9025 West Cermak Road
North Riverside, Illinois 60546
Business (708) 442-0444
Residence (708) 579-0545
Pager 817-0782

MILLIE
KOLESKE

mluvíme česky

6526 W. 41st St., Stickney,
3417 S. 57th Ave., Cicero,

2638 S. Euclid, Berwyn

1135 Cleveland, LaGrange Park.
Jed'te okolo se podívat anebo
zavolejte o další informaci.

HOUSE for SALE
WESTCHESTER, by OWNER
2 bedrm. brick corner ranch,
full basement, central air
cond., large lot.
Price \$ 110,000
Tel.: (708) 562-0398

Apt. for Rent

5 large rooms, 2 bedrooms, near Austin
and Cermak. Heated. Call after 6 PM -
656-3610.

Wanted

CANCER PAD MATERIAL
by Church Ladies who make up
cancer pads free for the Cancer
Society, bed sheets, towels,
blankets, etc. are needed. Will
pick up. Please call Norm at
708-863-8979.

Podporujte Hlasatel

Máte zapláceno předplatné

Kde možno koupit Hlasatel:

Austin a Čermák Rd.,
ve stánku Cicero.
Miloš Pancner,
6038 W. Čermák Rd., Cicero.
Prague Sausage,
6312 W. Čermák Rd.,
Berwyn - pouze nedělní
Redakce Hlasatele,
6426 W. Čermák Rd.,
Berwyn.
Fred Pancner,
6514 W. Čermák Rd.,
Berwyn.
Roh Oak Park a Čermák Rd.,
Berwyn - stánek.
26th a Ridgeland,
Berwyn, stánek - nedělní.
Čermák Rd. a Ridgeland,
Berwyn, stánek - nedělní.
Čermák Rd. a East Ave.,
Berwyn, stánek.
V New Yorku: Candy Store,
1437 - 1st Ave.,
New York, N. Y.

DVOUPOSCHODOVÝ MODERNÍ DŮM
NA PRODEJ
ADDISON - WOOD DALE

s veškerým komfortem, 3 velké koupelny,
20x18 rodič. ložnice, 20x6 žatna, velké
ložnice, místnost pro computer, 7x16 loft,
krb, whirlpool, garáž pro dvě a půl auta,
půlakrový rohový pozemek. 15 minut do
Berwynu.

O další informace volejte

MIKI SPIGL

Cermak Road Realty
6226 záp. Čermák tř.
Berwyn, Ill.
č. tel.: 484-4800

Dům o 16ti bytech, jižní Cicero, 16 roků
starý. Příjem \$ 72. 500

Nová služba návštěvníkům Prahy

Využijte možnosti zajistit si hluboký zážitek při Vaší příští návštěvě Prahy. Agentura OVATION Vám může ve velmi krátkých lhůtách zaslat vstupenky na představení Národního divadla, České filharmonie, La-terny Magiky a divadla Na Vinohradech. Kontaktujte nás na tel. číslech švýcarské sítě (4122) 616-296 (česky) nebo (4156) 964-856 (anglicky), případně pište v obou jazycích na telefax (4122) 616-296 anebo adresu:

OVATION, Rotrichstrasse 3,
CH-5452 Oberrohrdorf, Švýcarsko.

Nová kniha

Právě vyšla kniha Petra Romana "Vlečen pod šibenici". Autor odsouzený k trestu smrti, očitý svědek, poutavě a s napětím vypráví o období stalinismu v naší vlasti. Kniha by měla být v každé rodině a měli by ji číst příslušníci všech generací. Cena 20 dolarů plus 2 dolary poštovné a expedice. Objednávky: Editions VERITAS, C. P. 2130, Ste-Julie, Qué., Canada J0L 2C0.

Různé

ČS. SVET se stal konečně časopisem pro všechny Čechy a Slováky žijící mimo vlast. Pomozte i Vy zajistit jeho další vycházení. Objednávky, roční předplatné (32,- DM, 19,- \$, 110 Ffrs, 225 öS), jakož i příspěvky na fond časopisu zasílejte na adresu: ČS. SVET, Vinohradská 46, 120 41 Praha 2, ČSSR.

Help Wanted

Potřebujeme zodpovědnou dospělou paní nebo dívku, která by u nás bydlela (Oakbrook, Ill.) a uklízela - za byt, stravu a dobrý plat dle ujednání. Nemusí mluvit anglicky. Tel. 708-960-4141.

Help Wanted

TAILORS - SEWERS. Experienced. Full time 9-5, Monday - Friday. Must be able to communicate in English. For appointment call 312-994-8900.

Help Wanted

PHYSICIAN - Family practice physician. South Side HMO medical practice. Competitive salary, excellent benefits. Call 708-671-2250.

Help Wanted

Bartender - Kitchen help - Waitress - part time or full time. Tel. 484-6733.

Help Wanted

TOOL and DIE MACHINIST
Minimum 5 years in die design and capable of making progressive metal blanking and forming dies. Willing to relocate. Send resume to Industrial Gasket Inc., 8100 S. W. 15th St., Oklahoma City, OK 73128; or call 800-654-8433, (In state) 800-522-7208.

PRÁCI HLEDÁ

42letý věrný a poctivý Čech. Chce přijet do USA; je vyučený zámečnický, svářeč (electric arch and flame). Přijal by jakoukoliv práci. Má základní znalosti v angličtině. Můžete-li pomoci, pište do Hlasatele.

Zn. "Pod kosteličkem"

POTŘEBUJETE

koupit, prodat, pronajmout,
hledáte či nabízíte zaměstnání?

Hledáte seznámení?

Volejte přímo naše. odd.
MALÝ OZNAMOVATEL
Classified
749-1891 nebo 749-1898

Různé

Florida - North-East Coast.
Hledáme spojení s krajanů. Hodláme přesídlit z Texasu a budeme vděční za jakékoliv informace. Volejte večer na náš účet, nebo nechte vzkaz. 713-464-2334.

(312) 484-1118
marina's
BEAUTY SALON
Home of the finest permanent waving
Visit Marina's new salon - formerly at 26th St. & Hamlin.
now at
6234 W. Cermak Rd., Berwyn, IL

Společnost pro vědy a umění Odbočka v Chicagu

zve své členy, přátele a zájemce na přednášku Dr. Jaroslava Tuzara:

"VACLAV HLAVATY -
The Life and Times of a
Czech-American Scientist"

v pátek, 18. května 1990 o 7
hodině večerní v Mid-America
Bldg., 5900 W. Cermak Rd., 4.
poschodí, Cicero, Illinois.

Program:

7:00 PM - Krátká schůze výbo-
ru místní odbočky SVU.

7:30 - Přednáška Dr. Jaroslava
Tuzara.

Dr. Jaroslav Tuzar, Prof.
Emeritus of Mathematics at
Northeastern Illinois University,
je bývalý žák Hlavatého v ČSR a
jeho přítel v USA.

Vladimír Holeček, předseda
Tony Jandáček, pokladník
Josef Pavelčík, pokladník

Video
služba

Na objednávku vám natočím
jakoukoliv událost v ČSSR a
zašlu vám ji na udanou adresu v
USA. (*Rodinné události, folk-
lorní festivaly, rodnou vesnici,
příbuzné, přátele...). Píšte na
adresu: Petr Zajíc, Energetik,
69612 Hovorany 734, Morava,
Czechoslovakia.

č. tel. 0 11 42 62895238

Noví emigranti

Jsmo noví emigranti z Česko-
slovenska. Přijeli jsme do USA
27. března 90 z Recka, kde jsme
čekali 20 měsíců na emigrační
visum. Přijmeme každou práci
nebo finanční pomoc od krajanů v
USA. Bydlíme prozatím u pana
Kantora, 2311 S. Cuyler, Berwyn,
Ill. 60402. Tel. (708) 484-1018.
Děkujeme.

Manželé Robert a Karin Kochovi
(noví emigranti z Československa)

Spolek Berwynských poplatníků

Berwynští poplatníci nekonají
schůzi 10. května jako každý
měsíc. Tento měsíc budeme osla-
vovat Den Matek a Otců v restau-
raci Chateau Rose na 5830 W.
Čermák Road, Cicero. Oběd
bude podáván přesně o 12 hodi-
ně. Dostavte se včas.

Na shledanou se těší -

J. Šmíd a St. Jančík, tajemník

ZE STARE OLOMOUCE - Třída Františka Josefa, 1900. Tisk J. Werner, Olomouc.

ZE STARE OLOMOUCE - Klášter Hradisko, 1899, barevný knihtisk, S. Lolek, R. Promberger, Olomouc.

... a Kopeček je zase Svatý.
Z dopisu z domova. Březen 1990.

V dubnu 1788 se v Olomouci objevila knižní novinka (Brunner Zeitung z 11. 4. t.r.). Noviny oznamovaly, že v olomouckém Rigelově knihkupectví na Dolním náměstí č. 19 (Dnes opět Dolní, od r. 1948 do dnešních dnů nám. Rudé armády, předtím Wilsonovo) je za 24 krejcarů k dostání právě vyšlá knížka s titulem: Charakteristische Beiträge zur Kenntniss der Hauptstadt und Granzfestung Olmutz von Johann Alexius Eckberger.

O čem nelze pochybovat, že nás, Olomoučany doma a ty roztroušené po světě bude zajímat obsah knížky, z níž lze zvědět o soudobé Olomouci nejedno podstatné: o její poloze a vzhledu v oné době, o obyvatelích, o školství, zdravotnictví, divadle, zábavách Olomoučanů a všem ostatním.

Zařadit toto dílko do nějaké kategorie opravdu není snadné. Ono není ani pouhým průvodcem ani informativní příručkou. Na čtrnácti stránkách místo předmluvy následuje "Autorova obrana", právnícky fundovaná úvaha o svobodě projevu v duchu soudobého klasicistního humanismu. A co následuje na dalších stránkách, v mnohém toto opatření zdůvodňuje: autor věci a jevy nejen popisuje, nýbrž často je i posuzuje; fakta nejen konstatuje, nýbrž často je i stylizuje - a někdy i moralizuje. Leccos o tomto romantickém osvícenci napoví pasáž o Svatém Kopečku.

-rh-

* * *

Pasáž o Svatém Kopečku vystihuje atmosféru Olomouce poznamenanou radikálními Josefínskými reformami. Dokresluje obraz jejího nejbližšího okolí, jak jej viděl autor "Příspěvků". Jeho líčení nám podává zajímavé a věrohodné svědectví.

... O Svatém Kopečku se mohlo plným právem říci: stal se všem vším. Kněz a mnich tu mívali nejvýhodnější a nejjistější odbyt svých mší. Nuzák a žebrák tu bývali nejtědřejši obdarováni. Tichý a hloubavý myslitel tu mohl shromáždit dostatek látky ke svým úvahám.

Zloděj a kapsář zde nacházeli hojnost příležitostí, aby se zmocnili kapesníků, hodinek a peněženek. Koketa si zvolila za svůj "dobročinný" útulek křoví a les. Kramář zde dělal dobré obchody s dotýkanými obrázky, modlitbičkami, růženci a jinou svatou veteší.

Žiznivý řemeslník spěchal k "prameni života", aby svažil vyprahlé hrdlo pěnivým pivem či starým vínem. Laskaví mniši na Hradisku se postarali, aby zbožní poutníci netrpěli nouzi a aby se jim dostalo za blýštivou minci dostatek dobrého piva a vína.

Tyto šťastné doby minuly, záranky se tu již nekonají. . . Pouti jsou zakázány, kanovníci na Hradisku už nejsou. Dobré pivo se sem již nedováží, krajina je opuštěná. Zbožní poutníci, kteří si sem zvykli putovat, se sdružují nyní poněkud vlevo od Svatého Kopečku, na cestě vybudované do Šternberka. Zde končívají svoji pout' v osaměle stojící hospodě; to místo se jmenuje Týneček. V zimě, když pole pokrývá sníh, čekají před městskou bránou v hojném počtu malé sáně, aby sem odvezli za pár krejcarů měšťany, kteří si chtějí udělat malý výlet.

Na Svatý Kopeček se dnes zatoulá jen milenecký párek, básník či poeta hledá občas na tomto romantickém Parnasu inspiraci pro svoji umíněnou múzu, v opuštěném háji této něžně melancholické krajiny bloudí často osamělý filozof našeho města. Také moje maličkost volila často toto místo, bohaté na byliny. Rád jsem se zde zdržoval, abych se svým Linnéem, na způsob Rousseaua, se věnoval oné čisté vědě, které se říká botanika, aniž se kdy do mých myšlenek vloudila vzpomínka na klystíry a flastry.

Klášter Hradisko býval vždy hojně vyhledáván pro vybraná vína, páni kanovníci bývali jejich pravými znalci. V generálním semináři se ovšem již víno nešenkuje, ale v hostinci stojícím v jeho blízkosti je k

disposici biliár.

V létě je jedním z nejpříjemnějších vycházkových míst živá a lidnatá císařská silnice. Ve zdejších hostinci obslouží hosty úslužný hostinský vybranou krmí, dobrým pivem a různými víny. V horním sále vyhrává venkovská kapela a každý si zde může podle chuti zatančit. O nedělích se to tu Olomoučany jen hemží.

Nová Ulice a Novosady jsou hojně navštěvovány pro krásné zahrady a půvabné venkovské usedlosti. Blízké vesnice Kyselov a Černovír jsou našimi žiznivými měšťáky vyhledávány pro dobré pivo. Olšany jsou cílem výletů jen v době letních venkovských zábav.

Ve městě samém se měšťané baví v podomních pivních šencích vyprazdňováním konvic a hrami, kterému chvályhodnému účelu slouží i některé menší vinárny. V levných vinárničkách si vydobyl místo prostý voják. Tady při uši drásající muzice zapomíná na své trampoty, tady se občas najde soucitná milosrdná šenkýřka a poslouží podroušenému vojákovi - tancem. V lepších vinárnách spíš najdeme vzdělané, vážené lidi, se kterými se dá v případě nouze navázat jakžtakž rozumný rozhovor.

Pěnivý mok je tedy v Olomouci předním druhem zábavy. Jiným, neméně rozšířeným druhem jsou hry - vzdor bdělé policii se v některých kavárnách hraje za zavřenými dveřmi celé noci. Biliár, karty a kostky jsou hlavním zaměstnáním zahálčivých a zkažených měšťanských synků, nevázaně žijících bohémů a hrám propadlých měšťanů.

Přeložil Pk, úvodní slovo R. Hanzlík.

Sokol Tábor

SOKOL je ryze česká tělocvičná organizace, která přes mnoha let působení u nás doma našla cestu do cizích zemí, kde žijí Čechoslováci. Tak najdeme Sokol nejen v mnoha evropských zemích, ale i v Australii a ovšem i zde v Americe. Zde to nazvali American Sokol. Proč, to nevím, snad aby přilákali do svých řad více amerických občanů, kde se měli nejvíce soustředit na občany československého původu. Všechno to hezky pokračovalo od doby, kdy naši předkové přinesli ideu Sokola do své nové domoviny. Za několik let ovšem čeština pomalu vymizela a začalo se mluvit anglicky, nově dorůstající české děti už česky neuměly a tak se z toho skutečně stal americký Sokol. Názvy sokolských jednot byly ze začátku české - Havlíček Tyrš, Tábor, Slávský atd. - pak podle měst, kde působily - Berwyn, Stickney, Brookfield, atd.

Odklon od češtiny byl nejvíce pozorovatelný v jednotce Tábor, kde se ani od začátku nenačili vyslovovat slovo Tábor, ale znehodnotili to americkou výslovností "Tejbr". Nesnažili se udržet českou výslovnost jako např.

Sokol Slávský nebo i těžko -pro Američany- vyslovitelné "Sokol Havlíček Tyrš"! Proč? Kdo byl v čele této jednoty, kdo neusiloval k udržení české výslovnosti? Kdo se pohodlně vzdal úsilí pojmenování českého? Nepátral jsem do minulosti, ale vím, že v přítomnosti to je br. Josef Moravec ml., který je prezidentem jednoty Tábor. Není nikdy pozdě k nápravě, obzvláště dnes, kdy naši Sokolové budou hosty na sokolském festivalu v Praze tento rok.

Budete se moci s čistým svědomím bratře Moravče ukázat před československou veřejností v Praze a říci jim, že se vaše jednotka jmenuje Sokol Tejbr? Asi se vám vysmějí, že po taková léta se to nikdo nenačil správně vyslovit. Ani američtí TV komentátoři nemají žádné potíže vyslovit někdy i těžko vyslovitelná jména - což Tábor vlastně není-. Náš prezident Havel se u nich nevyslovil Hejvl, tak i my se musíme v té krátké době před sokolským festivalem v Praze naučit slovo Tábor správně vyslovit. Nehledě k tomu, že krásné město Tábor v jižních Čechách bylo historicky

Pokračování na straně 12

Švédský model

Následující text je zkrácenou verzí otevřeného dopisu, který poslal Estonským lidem Schillerova Institutu ve Švédsku Michael Ericson. Paralely mezi společenským vývojem v Pobaltí a střední Evropě jsou zjevné a proto si myslíme, že jeho dopis je aktuální i v československých poměrech. Michael Ericson: Dozvěděl jsem se o založení sociálně demokratické strany Estonska. Na programu má mít tzv. socialismus s lidskou tváří, inspirovaný „švédským modelem“. Nebyla to zpráva, kterou bych nebyl čekal, ale přesto jí nemohu přejít bez komentáře.

Socialistická internacionála vsází dnes své nemalé ekonomické zdroje na etablování filálních stran v Pobaltí a ostatních zemích bývalého sovětského impéria. Je to neblahá alternativa pro budování svobodné a prosperující země.

Příznačné je, že v mateřské zemi „švédského modelu“, totiž ve Švédsku, vedly události ve východní a střední Evropě k tomu, že tamější sociálně demokratická strana ztratila přes čtvrtinu svých voličů. Že Švédci reagují na zprávy o vítězství svobody na východě dezercí z řad sociální demokracie nepřekvapí nikoho kdo zná švédské poměry. Představitelé socialismu s lidskou tváří — Olof Palme a spol., se od svého uchopení moci v roce 1989 snaží přebudovat demokracii ve Švédsku na diktaturu, pochopitelně nekonečně sofistikovanější než ta, kterou jste zažili v Estonsku. Toto snažení postihlo Švédsko tvrdě, přestože švédské hnutí za svobodu a demokracii dokázalo některé pozice udržet.

Chceme-li porozumět tomu, co se ve Švédsku děje, neasmíme hledět tolik na to, jaký je současný — „statický“ stav společnosti, ale snažit se spíše zjistit, kam a kterým směrem se společenský vývoj ubírá. Teprve potom vyvstane katastrofa v celé své šíři. Pokud se při srovnávání švédských a estonských poměrů vychází z estonských zkušeností, dospěje se snadno k zcestným závěrům. Ve srovnání se sovětskou diktaturou se ovšem švédské poměry musí zdát hodné následování. V Estonsku se dnes musí zaujmout mnoho stanovisek, zvolit správnou cestu na mnoha rozcestích — v takové situaci lze ovšem podstatu švédského systému snadno přehlédnout.

Chtěli bych vám proto napsat něco o plíživé diktatuře — kterou socialismus s lidskou tváří ve skutečnosti je. Budu přitom vycházet ze „zákonodárství Lykurgova a Solónova“, klasické studie Friedricha Schillera. V Schillerově alegorii převzal Solón vládu v Athénách a Lykurgos ve Spartě. Solón svými zákony přeměnil Athény na kvetoucí demokracii, zatímco Lykurgos svými přeměnil Spartu na diktaturu. Svou hrůzovládu vybudoval Lykurgos na dvou mechanismech:

- občané nemají být příliš zámožní, a za to málo co vlastní, mají být vděční státu;

- rozvrat rodin — děti ihned po narození byly odejmuty rodičům a svěřeny do výchovy státu.

Lze vůbec srovnávat švédský model se Schillerovou Spartou? Oficiální propaganda představitelů socialismu s lidskou tváří je ovšem stejně lživá jako kterékoliv jiné diktatury, a stejně málo je tolerován svobodný tisk. Ve Švédsku kontrolu sdělovacích prostředků nevykonává ovšem nějaký úřad, ale spoléhá se na přísnou samocenzuru prováděnou žurnalisty samými. Švédské sdělovací prostředky dodržují o mnoho víc tabu

než dnešní estonské. Důkazem budiž tento článek, který žádný švédský denník neotklesne.

Moderní švédská chudoba

V šedesátých letech patřilo Švédsko k těm nejbohatším státům světa. Pravdou je, že dnes má většina průmyslových zemí standard vyšší než Švédsko. Vše nasvědčuje tomu, že švédský standard v nejbližší době bude ležet někde mezi italským a portugalským. Nová chudoba se nevidí jen na platech. V šedesátých letech dostávaly děti učebnice zdarma — dnes dědi potrhane po předešlých ročnících či dokonce dostanou okopřované pouze některé listy z knih. Armády elegantně oděných penzistů vybírajících koše na odpady — běžný jev osmdesátých let — byly nemyslitelné ještě v minulém desetiletí.

Jak toho bylo dosaženo? Prvním krokem byla výstavba kontrolního aparátu, dokončená okolo roku 1976. Poté se postupně buduje „plíživá“ diktatura. Svoboda jednání jednotlivce se činí závislou na libovůli úřadů. Školství bylo přeorientováno na velkoprodukcí sociálních pracovníků, kurátorů, sociologů, psychologů, inspektorů a jiných sociálních akrobatů. Kde vzít na jejich nemalé platy? Inu na daních, kde jinde. Tím se dosáhlo i jiného cíle — lidé mají méně vlastních peněz.

Z byrokracie se vyvinula nomenklatura. Ta a její favorité, v soukromém sektoru se díky korupci mohli obklopit privilegii o kterých si řadový zaměstnanec mohl nechat jen zdát. V číslech vzrostl byrokratický aparát z třetiny veškeré hospodářské aktivity za šedesátých let na dnešní dvě třetiny. Důsledek nenechal na sebe čekat. Investice do produktivního sektoru klesly. Ekonomický přírůstek není ani polovinou přírůstku okolních zemí. Další rána se dostavila v roce 1976, kdy se k moci dostala buržoázní koalice, nepřátelská jak atomové energii, tak technice vůbec. Sdělovací prostředky pely chvalozpěv na nulový přírůstek a dávaly oheň a síru na technický pokrok. Země chudla a zastala deset let v technickém vývoji. V roce 1982 se opět dostal k moci Palme. Propuká mezinárodní dlužní krize a finanční systém západu spěje ke krachu. Sociální demokraté se řídí příkladem USA a sází na to, kamuflovat ekonomickou depresi tím, že pomocí finančních triků stimulují spekulativní ekonomii dosud nevídaných rozměrů. Ministr financí je mistrem světa v čarování s čísly — podle těch jsou osmdesátá léta desetiletím nepřetržitě řady hospodářských úspěchů. Podiváme-li se, co se za těmi čísly skrývá, vidíme, že jen nepatrná menšina si přilepšila. Hodnota cenových papírů na Stockholmské burze se v tomto desetiletí zdesetinásobila — reálné platy přitom klesly a průmyslová produkce vzrostla jen o několik málo procent.

Útok na rodinu

Hlavním úkolem výše zmíněných kurátorů, sociálních pracovníků atd., je útok na instituci rodiny. Jako ve Spartě či Sovětském svazu se výchova dětí měla stát záležitostí státu. Vývoj postoje státu k rodině ve Švédsku jeví mnoho paralel se Sovětským svazem dvacátých let. Po rodinných reformách posledních dvaceti let existuje dnes ve Švédsku daňová a právní diskriminace manželství v prospěch „volnějších“ forem soužití. Jde to často tak daleko, že manželské páry se naoko rozvádějí (ve skutečnosti žijí stále spolu), aby vyšli s penězi.

Především ale byli rodiče postaveni de facto mimo zákon a odpovědnost za výchovu dětí převzal stát. Po zákonu o mateřských školách — (podle kterého je měly povinně navštěvovat všechny děti), zákon o péči o dítě a jiných zákonech se péče o děti stala záležitostí státu do té míry, že slovo „rodič“ úplně zmizelo i z propagandistických frází. Generálními klauzulemi typu „a je zakázáno vystavovat mladistvé i jinému ponižujícímu zacházení“ zlekala sociální mafie právo odejmout děti rodinám z důvodu typu „extrémní religiozita“, „nedemokratické názory“ a pod. Sociální úřady si mohou z čiré libovůle — s policejní asistencí — vynutit vstup do bytu, odejmout děti na tzv. prošetření a skrýt je na rodičům utajené místo. Tam jsou děti podrobeny různým „testům“ mající většinou dokázat oprávněnost zásahu.

Zánik právního státu

Zavádění generálních klauzulí místo zákonů je motivováno potřebou „nového pohledu na zákonodárství“. Toto nadále nemá být „výrazem neměnné spravedlnosti“, nýbrž nástrojem „k dosažení politických cílů“. Je třeba vytvořit moderního demokratického občana — za tím účelem se vydává přes tisíc nových zákonů ročně. Již v středověkých skandinávských zákonících stojí, že „zemí jest zákonem budovat, nikoliv bezprávím rozvracet“.

Schillerův institut byl založen r. 1984 v USA a NSR, aby zformuloval a obeznámil veřejnost s principy republikánské, demokratické vnitřní a zahraniční politiky, ekonomie, vědy a kultury vedené nezávislými, plně suverenními národními státy. Základy, na kterých Schillerův institut buduje, tkví v ideách americké revoluce a evropského klasicismu, jak je formovali např. Benjamin Franklin, Alexander Hamilton, Joseph M. de Lafayette, Alexander a Wilhelm von Humboldt, Ludwig van Beethoven a Friedrich Schiller.

V USA (Chicago) Kontaktujte:
M.C.C., P.O. Box 25074
Chicago, IL 60625 tel: (312) 907-4000
Attn: Pavel Macura

Sokol Tábora

spojeno s činností Jana Žižky, a jeho vojsko Táborité vzniklo v tomto městě: Tábor.

Tak pane Moravče, prosím, začněte akci, napláte oběžníky, ještě lépe navštivte jednotlivá cvičení, promluvte s instruktory a děti i dospělí se musí naučit vyslovovat Tábor jak se má. Byla by to hanba, aby tak dobrá sokolská jednota se měla oznamovat nejen u nás doma, ale i zde jako „Sokol Tejbr“. K heslu „V zdravém těle, zdravý duch“ by se mělo připojit: „Nikdy se nestyd za mateřský jazyk“!

V. Jiráek

Na pocit právní jistoty občana má ovšem zákonodárství socialismu s lidskou tváří účinek zemětřesení. V generálních klauzulích se svými elastickými paragrafy neize vyčítat, co vlastně zakazují. Nezbývá než použít fantazie k domýšlení si, co si vrchnost tak mohla přát. Z kryptických formulací nemůže řadový občan poznat, je-li poctivým člověkem či vyvrhelem.

Kombinace extrémního zdanění a výše zmíněných zákonů vede k tomu, že obcházení zákona je pro mnohé jedinou cestou jak uživit sebe a rodinu. Opět analogie se Spartou — dle Schillera tam byli mladíci nuceni krást jídlo, chtěli-li se nasytit, a tak se „jž od mládí měli učit leti a úskokům. Byli-li přitíženi při činu, mohli ovšem očekávat přísný trest a zneuctění.“

Socialismus s lidskou tváří zavedl nezákonnost, mající za následek mnohé tragedie. Děti odejmuté rodinám z těch nejbizarnějších důvodů. Poctiví podnikatelé obžalováni z daňového úniku, jimž exekutor rozvrátil podnik i rodinu aniž by švédská justice poskytla možnost se domáhat práva. Toto vše vedlo k tomu, že hnutí za svobodu vyrůstá i ve Švédsku. Neří tak známé jako jmenovci ve východní Evropě — málokdo ve světě si zdejších přehmatů kdy všiml. Toto švédské hnutí za svobodu zaznamenalo již i některé úspěchy — např. zrušení zákona o nezažalovatelnosti „vyšších úředníků“ za přestupky a zločiny spáchané ve výkonu funkce. Zrušení zákona o domovní prohlídce, jenž měl umožnit policii kdykoliv ji provést, bez nutnosti soudního rozhodnutí. Účinnou zbraň našlo hnutí za svobodu v Evropské komisi na ochranu lidských práv ve Strasbourgu. Výmluvně je, že žádná z evropských demokracií nestála na lavici obžalovaných tohoto fóra tak často jako Švédsko se svými osmi milióny obyvatel.

Přistání

JAN KRÁL

Spěchal jsem rychle
srdcem dlaní
pohládl kouzlo
neúnavný
průzračný
vodní
květ

Nemohu nevidět
nádherný opar očí víly
které se do mne
ponožily
vyhloubit
nový
svět

Obrovské moře
krásy chráme
kotvami času
připoutané
nalod'uj
i můj
spěch

Trpaň - Pelješac - YU
18. 5. 1988